

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Filozofická fakulta
Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Environmentální organizace a vznik environmentálního aktivismu
v čínské lidové republice

Non ó governmental Organisations and the Uprise of Environmental
Activism in the People`s Republic of China

OLOMOUC 2016

Lucie TM Mídová

vedoucí diplomové práce: PhDr. Adam Horálek

Zadání

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci 4. května 2016

Lucie Měrdová

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: Lucie Tmídová

Název katedry a fakulty: Katedra asijských studií, Filozofická fakulta

Název diplomové práce: Environmentální organizace a vznik environmentálního aktivismu v čínské lidové republice

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Adam Horálek

Počet znak : 16 247

Počet stran: 65

Klíčová slova: Čína, environmentální aktivismus, nevládní environmentální organizace, ochrana životního prostředí

Keywords: China, environmental activism, non-governmental environmental organisations, environmental protection

Rychlý ekonomický růst a masivní čínská populace jsou jedny z atributů, které přispívají k současné environmentální situaci v čínské lidové republice. V návaznosti na environmentální problémy země se v číně začalo formovat environmentální hnutí. Tato bakalářská práce pojednává o nevládních environmentálních organizacích, které tvoří stavební kameny čínského environmentálního aktivismu. Uvádí do environmentální situace čínské lidové republiky a kulturního prostředí, ve kterém se environmentální aktivismus vznikal. Popisuje vznik nevládních environmentálních organizací, jejich podobu a limity fungování v čínském prostředí. Zabývá se také specifickými charakteristikami čínských ENGO, které je odlišují od západních organizací. Čínská vláda umožnila vznik nevládních organizací, avšak zavedla přísný systém jejich monitoringu. Čínské nevládní organizace si však vytvořily strategie pro fungování v LR.

POD KOVÁNÍ

Velice děkuji panu doktoru Adamu Horálkovi za odborné vedení, cenné připomínky a trpělivost při vedení práce. Také bych chtěl poděkovat panu magistru Jakubu Vránovi za odborné připomínky a trpělivé vedení práce.

OBSAH

SEZNAM OBRÁZK	7
SEZNAM TABULEK	8
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	9
ÚVOD	10
METODOLOGIE	12
1 ENVIROMENTÁLNÍ SITUACE LR	14
1.1 ZNEČIŠTĚNÍ VODNÍCH TOKŮ, NEDOSTATEK VODY A DESERTIFIKACE.....	15
1.2 ZNEČIŠTĚNÍ VZDUCHU	16
1.3 OHROŽENÍ DIVERZITY A DEFORESTACE	16
1.4 DOPADY A DEGRADACE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	17
2 ENVIROMENTÁLNÍ AKTIVISMUS V ČÍNĚ LR	19
2.1 ENVIRONMENTALISMUS V ČÍNĚSKÉM KONTEXTU	19
2.1.1 Obyvatelé číny a životní prostředí	20
2.1.1.1 Soubor hodnot	21
2.2 HISTORIE ENVIRONMENTÁLNÍ OCHRANY	23
2.2.1 Počátky environmentálního hnutí.....	23
2.2.2 Vývoj environmentální politiky.....	25
2.3 SOUČASNÁ ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKA	26
2.3.1 Právní systém environmentální ochrany	26
2.3.2 Zákon o ochraně životního prostředí (环境保护法 huánjìng bǎohù fǎ)....	28
2.3.3 Další environmentální zákony a nařízení.....	29
3 ENVIROMENTÁLNÍ ORGANIZACE	30
3.1 NEVLÁDNÍ ENGO	30
3.1.1 Historie ENGO.....	32
3.1.2 Interakce čínských ENGO a vlády	34
3.1.3 Problémy a omezení ENGO	35
3.1.4 Role šguanxiō na utváření environmentálního hnutí.....	39
3.1.5 Zahraniční instituce a média.....	40
3.1.6 Zapojení obyvatel do činnosti organizací	42
3.1.7 Případová studie - Organizace Friends of Nature (FON) a All China Environment Federation (ACEF)	43
3.1.7.1 Založení organizace	44
3.1.7.2 Struktura organizace.....	46
3.1.7.3 Hlavní projekty organizace.....	49
3.1.7.4 Shrnutí:.....	52
ZÁVĚR	53
RESUMÉ	55
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
INTERNETOVÉ STRÁNKY	62
PŘÍLOHA 1	63

SEZNAM OBRÁZK

Obrázek 1 Struktura ínské administrace environmentální ochrany.....	28
Obrázek 2 Rozd lení environmentálních organizací v ín	33
Obrázek 3 Zapojení ve ejnosti do aktivit a financování ochrany íivotního prost edí.	43
Obrázek 4: Struktura organizace FON	48
Obrázek 5: Struktura organizace ACEF	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Pohled nezávařn j-ích environmentálních problém v ín	14
Tabulka 2 Pohled nevládních environmentálních organizací v ín	31
Tabulka 3 Pohled hlavních problém ínských ENGO.	39

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ACEF All China Environment Federation (název nep ekládán v práci)

CAE ínská akademie inženýrství

CPPCC ínská lidová politická konzultativní konference

LR ínská lidová republika

ENGO nevládní environmentální organizace

EPNRC Výbor V^{TL}LD ochrany životního prostředí a zdroj

FED Fórum o životním prostředí a rozvoji

FON environmentální organizace Přátelé přírody (Friends of Nature)

GONGO vládou řízené nevládní organizace

INGO zahraniční nevládní organizace

MEP Ministerstvo ochrany životního prostředí

NDRC Národní komise pro rozvoj a reformy

NEPA Národní agentura na ochranu přírody

PRASO Nařízení pro registraci a správu společenských organizací

SEPA Státní správa ochrany životního prostředí

SEPC Komise státního environmentálního plánování

SSTC Státní vědecká a technologická komise

UNDEF Program na ochranu environmentálních práv ve společnosti

V^{TL}LD V-ě ínské shromáždění lidových zástupců

WWF Světový fond na ochranu přírody (World Wildlife Fund)

ÚVOD

Příroda byla v minulosti chápána jako nevyčerpatelný zdroj realizace lidského pokroku, podřízena člověku, který si ji mohl podmanit s pomocí vědy a techniky. Industrialismus jako takový usiloval o pokrok, zlepšení životní úrovně lidí, ekonomický růst i za cenu velkých ekologických ztrát, vyčerpání zdrojů a ztráty biodiverzity. Lidé si pod vedením komunistické strany konečně podmanili přírodu a přeměnili po tisíc let pusté pastviny v úrodnou zemědělskou půdu (Ho, 2001).

Stále rostoucí environmentální problémy této země přivolaly v posledních letech nejen pozornost čínské vlády, ale také zahraničních států a médií, která přináší stále více znepokojujících zpráv o znečištění vzduchu a především vodních toků. Masivní čínská populace a rychlý ekonomický růst jsou jedny z atributů, které se podílejí na postupné degradaci životního prostředí v Číně (Harris, 2004). Smogový opar, znečištění vodních toků v Číně, znečištění oceánů, nedostatek pitné vody, mizení chráněných druhů, které je následkem ztráty jejich přírodního prostředí nebo jejich lovu v důsledku vyufití pro tradiční čínskou medicínu, deforestace jsou jen některé z problémů, které přímě ohrožují lidské zdraví, vývoj ekonomiky státu a kvalitu života obyvatel Číny.

Spolu s rostoucí ekonomikou Číny vzrostla také životní úroveň obyvatel, kteří si začali uvědomovat následky znečištění životního prostředí, jež ovlivňuje kvalitu jejich života.

Čínská vláda se tímto problémem začala zabývat v poměrně nedávné době, kdy v reakci na postupný úpadek životního prostředí vyvinula strategie na ochranu životního prostředí. Klíčovými agenturami na ochranu životního prostředí jako jsou Ministerstvo ochrany životního prostředí (MEP, 中华人民共和国环境保护部 zhōnghuá rénmín gònghéguó huánjìng bǎohù bù), Výbor VŮLD ochrany životního prostředí a zdrojů (EPNRC, 全国人民代表大会环境与资源保护委员会 quánguó rénmín dàibi o dànhuì huánjìng y zhi yuán bǎohù wēiyuánhùi) mají, spolu se soudním systémem, zodpovědnost za monitoring a implementování vládních nařízení na ochranu přírody. Zodpovědnost za ochranu životního prostředí byla také přenesena na místní vlády. Výsledkem však je nerovnoměrné implementování státních nařízení a investice do ochrany životního prostředí. Chudé regiony Číny nemají dostatek financí na ochranu životního prostředí, chybí jim vyškolený personál, proto jen dále přehlížejí zhoršování životního prostředí. Čína také uzavírá partnerské dohody s dalšími státy, aby společným úsilím ochránila některé ohrožené druhy zvířat a pomohli řešit environmentální krizi země. Čína se dostává po-

moci z World Bank, Asian Development Bank, Global Facility. Mnoho projektů v ěn zahájily také nevládní environmentální organizace jako Environmental Defense, Natural Resources Defence Council a WWF.

Nejd ěffit ějším strategií se v-ak stal vznik ěnských nevládních environmentálních organizací. ěnská vláda otev ěla dve ě jejich vzniku a podílení se na ochran ě životního prostředí. Zavedla v-ak p ěsný systém monitoringu jejich aktivit, v doma si toho, ěe vznik takových organizací vedl v Sov ětském svazu nebo západní Evrop ě k dalším politickým reformám a demokratizaci společnosti (Economy, 2003).

Práce je strukturována do t ěí částí. Uvádí ěná ěe do environmentální situace ěLR, vývoje environmentálního aktivismu v ěLR, p ědevším se v-ak soust ědí na vznik a fungování nevládních environmentálních organizací. P ěi tvorb ě práce jsem ěrpala p ěvážn ě z cizojazy ěných text ě. Pro jednotnost v textu pracuji primárn ě s ěeským p ěkladem. N které z termín ě nemají jednotný p ěklad v anglickém jazyce a nejsou zavedeny v ěeském jazyce. Z tohoto d ěvodu na konci práce uvádím seznam termín ě, institucí nebo zákon ě v ěnském, anglickém i ěeském p ěkladu. K ěnským znak ěm je také napsán jejich p ěepis do mezinárodní transkripce p ěny n.

METODOLOGIE

Tématem této bakalářské práce je vznik environmentálního aktivismu a nevládních environmentálních organizací, vznikajících v reakci na postupnou degradaci přírodního prostředí čínské lidové republiky.

První část práce je shrnutím nejzávažnějších environmentálních problémů číny. Václav Smil (1996) ve své publikaci popisuje dopady lidstva na stav životního prostředí. Údaje o stavu znečištění životního prostředí jsem získala především z Ministerstva ochrany životního prostředí (MEP) a agentury World Bank.

V návaznosti na environmentální krizi začal v ČLR vznikat environmentální aktivismus, který tvoří druhou část práce. Podle Petera Ho (2001) je vznik ekologického hnutí v industrializovaných zemích spojen s určitým posunem společnosti z materialistické na post-materialistickou. S rostoucí životní úrovní obyvatel začali lidé také usilovat o určitou kvalitu života, ke které čisté ovzduší a pitná voda neodmyslitelně patří. Jak se čínská vláda snaží řešit environmentální situaci? Jaký vliv má tradiční asijské filosofie na postoj obyvatel k životnímu prostředí a utváření ochrany životního prostředí v číně? Paul G. Harris (2004) při svém porovnání environmentálních hodnot v minulosti a současnosti uvádí, že asijské filosofické tradice, především v-ak konfucianství, postupně přispěly ke zhoršujícím se stavu životního prostředí v číně. Jako jednou z překážek spolupráce číny se západem vidí Richard B. Harris (1996) právě odlišný pohled na životní prostředí. Ve svém článku popisuje utilitární postoj čínských obyvatel k životnímu prostředí a mnohdy nemístnou kritiku západu při implementování strategií na ochranu přírody v číně. Stefanie Beyer (2006) a Lester Ross (1992) popisují vývoj environmentálního práva v ČLR.

Jádro celé práce v-ak tvoří nevládní environmentální organizace (tzv. ENGO), které jsou stavebními kameny celého environmentálního aktivismu v číně. Jaké strategie umožní čínským nevládním organizacím, aby prosperovaly a dále se vyvíjely v čínském prostředí? Ve svém článku Jonathan Schwartz (2004) popisuje charakteristiky čínských ENGO a konflikt, kterému v čínském prostředí čelí.

Ve své práci popisuji základní problematiku ENGO, jejich zakládání, efektivitu kampaní, postupy, ale také problémy při jejich registraci. Též se zabývám jejich komplikovaným vztahem s čínskou vládou. Při zpracování kapitol, týkajících se ochranných organizací v číně, jsem nejvíce vycházela z výzkumů Lei Xie (2009, 2011), Gang Chena

(2009) a Petera Ho (2001), který se ve své studii také věnuje problematice environmentální politiky, hospodaření s přírodními zdroji a vlastnickými právy v Číně.

Podle definice amerických sociologů Anheimera a Salomona (1996) mají nevládní organizace institucionální stavbu, jsou soukromé (oddělené od státu), neziskové, samosprávné a dobrovolné. S. Oberth (Wu, 2013) jmenuje tři nejdůležitější vlastnosti nevládních organizací, kterými jsou finanční nezávislost na vládě, kvalifikovaná pracovní síla a svoboda projevu. Ve specifickém čínském kulturním prostředí však vznikly nevládní organizace, které podstatnou část výše zmíněných definic nesplňují. Jaká je podoba čínských nevládních environmentálních organizací? V čem se liší od tradičních západních nevládních environmentálních organizací a jak vypadá jejich činnost? Jaké jsou výhody a limity fungování organizací v čínském prostředí?

Hlavním cílem práce je odpovědět na tyto výzkumné otázky, zprostředkovat vlastní komplexní náhled na formování čínského environmentálního hnutí v ČLR a jeho nejdůležitější hnací sílu, kterou představují nevládní environmentální organizace.

1 ENVIROMENTÁLNÍ SITUACE LR

Rychlý ekonomický růst, strukturální změny a industrializace přinesly v 19. století obyvatelům novou cestu k lepšímu životnímu standardu. S počátkem 20. století se však začala odhalovat i negativní tvář rychlého růstu ekonomiky s dle různých a chemický průmysl, v posledních desetiletích minulého století pak na průmysl lehký. V následující kapitole uvádím pouze některé nejvýznamnější environmentální problémy, kterými čelíme (Tabulka 1). Znečištění vody, emise CO₂, deforestace a degradace půdy mají však další následky, jakými jsou kyselý dešť, eroze půdy, rozšíření pouští a mnoho dalších environmentálních problémů, které jsem kvůli omezené kapacitě práce již nezmiňoval. Čína zažívá závažnou situaci životního prostředí a pomocí problematických megalomanských projektů (projekt š San bei, Jiho-severní transport vody, stavba Tí soustava), které by si jistě také zasloužily vaši pozornost.

Tabulka 1: Přehled nejvýznamnějších environmentálních problémů v Číně.

• Znečištění vody (převážně organickým odpadem)
• Nedostatek vody (převážně v severní Číně)
• Znečištění ovzduší (množství částic a SO ₂)
• Nebezpečný a toxický odpad v městských oblastech
• Eroze půdy
• Ztráta lesních porostů a pastvin
• Mizení živočišných, rostlinných druhů a jejich míst výskytu (převážně mokřadů)

Zdroj: Chen, 2009

V návaznosti na environmentální problémy číny, začal vznikat také čínský environmentální aktivismus, byla založena řada vládních i nevládních organizací, řešící problémy životního prostředí a kvality života čínských obyvatel. Právě na tuto problematiku se soustředím v další kapitole.

1.1 Znečištění vodních toků, nedostatek vody a desertifikace

Dlouhodobé znečištění povrchových i podzemních vodních zdrojů patří k nejvýznamnějším a nejvíce urgentním ekologickým problémům 21. století. První, kdo věnoval tomuto problému v Číně pozornost, byl žurnalista Ma Jun a jeho publikace *China's Water Crises* (中国水危机 *zhongguo shui weiji*), popisující šňoňní mřu, která by mohla lidstvo hroňnit po celě roky (Ma Jun, 1999), povodň, znečištění vodňích toků v sedmi hlavních čňnských regionech, kolem řek Huanghe, Yangze, Zhu, Haihe, Huaihe, Songhua a Liaohe. Svou pozornost soustředil především na řeku Yangze, uvedl, že když řeka Han, nejdelší přítok řeky Yangtze, dosáhne města Wuhan, je její znečištění tak velké, že se s ním nevyplavují ani implementované čistící rostliny (Chen, 2009, s. 2).

Znečištění vodňích toků a nadměrné využívání vody také vedlo k jejímu nedostatku. Albert (2016) uvádí, že téměř dvě třetiny z 660 měst čňny nemají dostatek vody. Nejvíce dopad pocítily především rurální oblasti, kde 300 - 500 milionů obyvatel nemá přístup ke kohoutkové vodě. V posledních letech stále vzrůstá poptávka po pitné vodě. Čňnská populace žijící na venkově, 300 milionů lidí nemá přístup k bezpečné vodě, 190 milionů lidí pije vodu, obsahující toxické látky. Pitná voda pro 63 milionů lidí obsahuje vysoký obsah fluoridu, 38 milionů lidí pije vodu s vysokým stupněm salinity, ve vodě 2 milionů vesničanů byl naměřen vysoký obsah arzenu a 11 milionů lidí v oblastech zasážených krevničkou (*Schistosoma*) nemá přístup k řádně bezpečné vodě (Liang, Yang, 2005). Podle Albert (2016) je 90 % podzemní vody ve městech a 70 % řek a jezer znečištěno. Velký mediální zájem, který dostal Shanghai pod skrutinu, vyvolalo v roce 2013 nalezení 16 000 mrtvých prasat v řece Huangpu.

Znečištění vody je důsledkem velkého nárůstu urbanizace a s tím spojené výstavby a rostoucího tlaku na spotřebu vodňích zdrojů, prudkého průmyslového vývoje země a mezerami v uplatňování zákonů na ochranu životního prostředí. Vodňí zákon z roku 2002 významně přispěl ke zlepšování situace a nastartoval hlavní reformy ve vodňím sektoru (OECD, 2006, s. 5). Znečištění vody a nedbalé farmářské praktiky však přispěly k tomu, že se úrodná země začala přetvářet v poušť, která představuje přibližně 27,5 % čňnského území. Desertifikace zasáhla životy 400 milionů lidí (Albert, 2016).

1.2 Znečištění vzduchu

Čína je nejvyšší producent SO₂ emisí. Podle oficiálních čínských statistik emise SO₂ vzrostly od roku 2000 do roku 2005 z 19,9 milion tun o 5,6 milion tun (Liang, Yang, 2005, s. 198). Podle odhadů World Bank předpokládá smrt v důsledku špatné kvality vzduchu, se v přepočtu na ekonomická čísla, vyplývala přes hodnota 157 miliard RMB v roce 2003, tedy na 1,16 % čínského HDP (World Bank, SEPA, 2007).

I přes rozsáhlou snahu čínské vlády situaci zlepšit, znečištění vzduchu stále zůstává velice vážné. Stovky tisíc lidských úmrtí se dává za vinu právě znečištění vzduchu. Pouze 1 % lidí, které žije v 560 městech s více než jedním milionem obyvatel, může dýchat vzduch, který je považován Evropskou unií za bezpečný (OECD, 2006, s. 5).

V roce 2007 byla Čína domovem 16 z 20 nejznečištěnějších měst, z čehož nejvíce nejvíce situace byla v městských oblastech v provincii Shanxi na severozápadě Číny (Economy, 2007, s. 40). Z 10 měst na světě s nejznečištěnější kvalitou ovzduší, se podle nových zdrojů 7 měst nachází v Číně (Staedter 2013 dle Horálek, 2013, s. 34). V roce 2013 nesplnila 3 města ze 74 čínských standardů kvality vzduchu. Mezi 10 čínských měst s nejhorší kvalitou vzduchu patří Tangshan, Zhengzhou, Jinan, Baoding, Xingtai, Shijiazhuang, Handan, Langfang, Changzhou, a Hengshui, relativně dobrou kvalitu vzduchu mají podle zprávy z roku 2015 města Haikou, Lhasa, Zhuhai, Xiamen, Huizhou, Zhongshan, Jiangmen, Shenzhen, Zhoushan a Kunming (MEP, 2015).

1.3 Ohrožení diverzity a deforestace

Čína se řadí mezi dvanáct zemí s nejbohatší biodiverzitou na světě, v roce 1992 byla druhou nejvyšší zemí v počtu druhů savců, osmou v počtu ptactva, patří mezi obojživelníky (Li & Wilcove, 2005, s. 147-153). Mezi její bohaté ekosystémy patří louky, lesy, pastviny, pouště, mokřady a mořské ekosystémy zahrnující filuté, Východočínské a Jihočínské moře. Čínská flóra zahrnuje 34 792 druhů vyšších rostlin, mezi které patří 2 572 mechorostů, 2 273 druhů Pteridophyta, 244 druhů nahosemenných rostlin, 29 703 druhů krytosemenných rostlin a také téměř všechny druhy dřevin mírného pásu (MEP, 2013).

Čínskou faunu tvoří 7 516 druhů obratlovců, včetně 562 druhů savců, 1 269 druhů ptáků, 403 druhů plazů, 346 druhů obojživelníků a 4 936 druhů ryb (MEP, 2013). Na se-

znam státem chráněných živočichů patří více než 420 druhů volně žijících zvířat. Panda velká (*Ailuropoda melanoleuca*), tygr čínský (*Panthera tigris amoyensis*), ibis čínský (*Nipponia nippon*) a stovky dalších druhů zvířat jsou endemické druhy, žijící pouze na území Číny. Mezi nejohroženější druhy zvířat patří aligátor čínský (*Alligator sinensis*), jezebek černokrký (*Grus nigricollis*), jelen milu (*Elaphurus davidianus*), antilopa tibetská (*antholops hodgsonii*), bařlant mandžuský (*Crossoptilon mantchuricum*), ibis čínský, tygr čínský, langur čínský (*Rhinopithecus roxellana*), delfínovec čínský (*Lipotes vexillifer*) a panda velká.

Jednou z nejvýznamnějších změn a zásahů do životního prostředí je nadměrné vyufívání lesů a tím také jejich postupná destrukce. Ztráta lesů znamená ztrátu produktivního prostředí pro většinu druhů zvířat a je spolu se znečištěním vodních toků a vzduchu jednou z hlavních příčin mizení vzácných druhů.

Světové lesy jsou ohroženy, téměř polovina z nich byla zničena. Rozloha 37 fotbalových hřišť (přibližně 26 hektarů) je na světě zničena každou minutu (WWF, 2015). Od 60. let 20. století se poptávka po papíru téměř zdvojnásobila a v dalších letech se očekává její zdvojnásobení (WWF, 2015). Lesní porosty se však kácí především pro nové plantáže, ornou půdu a palivo, poskytují asi 40 % paliva pro vesnické domácnosti. Čínské lesy tvoří 2 800 druhů dřevin, jsou domovem několika ohrožených druhů rostlin a zvířat (panda velká, tygr čínský nebo jelen milu). V Číně tvoří lesy asi 20 % rozlohy země¹, při porovnání se světovým průměrem 34% (WWF, 2015). Zalesněné čínské vrchoviny chrání údolí proti vysokým srážkám, zabrávují povodním, vysušení oblastí, erozi půdy. Dnes se v Číně nachází 208 mil. hektarů lesa (MEP, 2015).

1.4 Dopady a degradace životního prostředí

Za degradaci životního prostředí nesou čína svoji cenu, kterou představuje nejen migrace, zdraví obyvatel, sociální nepokoj, ale také ohrožení rostoucí ekonomiky státu. Jak uvádí World Bank postupná degradace životního prostředí stojí 9 % čínského HDP (Albert, 2016). Jiné odhady sahají k 8 % - 12 % HDP ročně (Economy, 2003). Ministerstvo ochrany životního prostředí investovalo v roce 2010 do nákladů za znečištění životního

¹ Některá data uvádí 15- 22 %.

prostředí 1,5 bilionu RMB, celkem 3,5 % HDP (Albert, 2016). Čínské i západní analýzy potvrzují, že během 90. let 20. století došlo k přesídlení 20 - 30 milionů rolníků z důvodů degradace půdy, zároveň odhadují, že do roku 2025 bude nuceno k přesídlení dalších 30 - 40 milionů lidí (Economy, 2003). Nejhorším důsledkem znečištění životního prostředí je bezesporu dopad na zdraví obyvatel. Zdravotní komplikace obyvatel v důsledku znečištění životního prostředí zahrnují potíže s dýcháním, kardiovaskulární nemoci nebo rakovinu st ev. V roce 2013 onemocnělo v provincii Jiangxu teprve osmičlenné dítě na rakovinu plic. World Bank odhadlo, že k 7 % úmrtí obyvatel v městských oblastech nemuselo dojít, pokud by čína splnila standardy kvality ovzduší (Economy, 2003).

2 ENVIROMENTÁLNÍ AKTIVISMUS V LR

Environmentální historie Číny zahrnuje více než tři tisíce let, během nichž čínští obyvatelé postupně přetvořili přirodní prostředí čínského území. Vykáceli lesní porosty, vyplenili přirodní vegetaci a nahradili ji terasovitými svahy, úrodná údolí přetvořili na pole pro pěstování plodin. Zahráli si na architekty celé krajiny, vysušovali, i odklánili řeky a jezera. Lovili a domestikovali divoká zvířata nebo přišli své honby za ekonomickými zisky zabrali a vyplenili jejich přirozené prostředí (Elvin, 2004, s. 321).

Abychom porozuměli vývoji environmentálních tendencí v Číně, musíme poznat postoj obyvatel Číny k této problematice, tzn., jak čínští občané nahlíží na životní prostředí, jakou roli hraje životní prostředí v jejich životech. V následující kapitole shrnuji postoj obyvatel k životnímu prostředí, vliv asijských filosofii na jeho utváření a jeho rozporuplné zobrazení v klasické poezii. Snažíme se pochopit problematiku ochrany životního prostředí v LR, považují tato shrnutí čínského kulturního kontextu a smýšlení za velice důležité. Při spolupráci Číny se západem v environmentálních otázkách dochází mnohdy k rozporům, které pramení z nedostatečného porozumění čínskému kontextu, historii, hodnot a přístupu k environmentálním otázkám (Harris, 1996, s. 309). Následující kapitola je tedy nezbytným úvodem do ochrany životního prostředí v LR.

Ve druhé části popisují postupný přechod čínské politiky a postupný vznik environmentální legislativy.

2.1 Environmentalismus v čínském kontextu

Do období pozdního imperialismu zbylo pouze málo z přírody, která byla nedotčena lidským zásahem (Elvin, 2004, s. 321). Ve stejné době se mezi čínským obyvatelstvem vyvíjel filosofický, umlecký postoj ke krajině. Podle starověké čínské poezie v ní lidé spatřovali jasný důkaz o působení nejhlubších sil ve vesmíru. Ti, kteří se snažili porozumět přírodě, pocívali šgeomantická pole síly, sálající z chránících hor nebo koncentrovanou sílu ukrytou ve vodě (Elvin, 2004, s. 321). Příroda představovala prostor pro komunikaci s nesmrtelnými nebo vtělením samotného Buddha, jehož duše vyzařovala skrze všechny jevy (Delahaye, 1981 dle Elvin, 2004). Takováto smýšlení vykrystalizovala převážně v polovině čtvrtého století a její dolovení nacházíme v mnoha dobových básních (například Wang Xizhi 321-79 n. l.). Čínští lidé v této době hledali v obklopující

krajině nic co více, pohlíželi na ni, aby získali vhled do nemenného, vnitřně řízeného, plynulého vesmíru, který nemá počátek ani konec. Snáhli se získat stav mysli, který je v souladu s přírodními silami, jimž se nechávali unést, bez starostí, zastavení, ani pevného podkladu, tedy i s rizikem kontaminování (Elvin, 2004).

Při pohledu na současný stav čínské krajiny narážíme na jistý rozpor. V pojetí a nahlížení samotných číňanů na přírodu, které reflektují básně, se nachází jeden z nejvtipnějších paradoxů. Na jednu stranu pro ně byla příroda nedotknutelná, reflexe transcendentní bytosti, lidé byli zcela neschopni ji přetvořit. Na druhou stranu se však podařilo krajinu nejen šzkrotit, nýbrž také přetvořit a téměř zničit. Paradox se skrývá v tom, že mnohdy líčení vztahu k přírodě, doloženo ve verších, nebylo odrazem skutečné reality. První na tento problém upozornil již Heiner Roetz (1984), který uvedl, že pohled sympatizující s přírodou, který najdeme například v díle Zhuangzi, vznikl v reakci právě na to, že skutečnost ironicky nabírala zcela jiný směr (Roetz, 1984 dle Elvin, 2004). Proto zůstává otázkou, zda tento náhled, nacházející se v dílech čínských básníků, byl pohled jednoho člověka a mohl být ho vztáhnout na celou populaci (Elvin, 2004, s. 324). Poezie v tomto smyslu neskýtá správnou reflexi přístupu obyvatel k životnímu prostředí.

2.1.1 Obyvatelé číny a životní prostředí

Při analýze čínského náhledu na přírodní prostředí, se nejdříve nabízí pohled na samotnou jazykovou stránku. V minulosti bylo slovo pro přírodní prostředí yeshengdongwu 野生动物 a další používaný ekvivalent huangdi 荒地, který v překladu znamená také špustina, vnímáno negativně. V tomto ohledu však čína není raritou (anglické slovíčko wildlife v minulosti také neslo negativní zabarvení). Dosud nebyl publikován výzkum, který se zabývá čínským postojem k životnímu prostředí. Richard B. Harris však vyuffil čínských i zahraničních publikací a článků při analýze čínského pohledu na životní prostředí. Jako příklad uvádí anglické autory Greera a Doughtyho, kteří tvrdí, že ochrana přírody v číně je založena převážně na utilitárních premisách tzn. pro zajištění materiálních potřeb v podobě oblečení, zvířecích produktů a léků čínské medicíny (Harris, 1996, s. 307). Diskuse o převládajícím utilitárním pohledu čínské společnosti nenajdeme pouze v zahraniční literatuře, ale také u čínských autorů a především v edukační literatuře pro vlády. Utilitární postoj k ochraně životního prostředí není ojedinělým patetickým postojem pouze pro čínu. Podle výzkumu vypájeného ze studia amerického tisku vyplynu-

lo, že tento pohled je běžný také pro většinu amerických občanů (Harris, 1996, s. 309). V číně však tento pohled zastává nejen široká veřejnost, ale také vědci a vzdělání lidé, zainteresovaní do ochrany přírody. I mezi vědci a zoology v číně najdeme osoby, které rozlišují zvířata na šelmy a špatná, například vlci jsou klasifikováni jako špatná zvířata (Harris, 1996).

2.1.1.1 Soubor hodnot

Africký ekolog Richard Bell prohlásil, že ochrana přírody je postavena na konfliktu systémů hodnot (Bell in Harris, 1996, s. 306). V číně, jako i jinde ve světě, se odehrává boj mezi ekonomickými a environmentálními hodnotami. Kvůli globalizaci a industrializaci začaly environmentální hodnoty v boji prohrávat.

Znečištění prostředí, nadměrné využívání fluvních zdrojů a ztráta biodiverzity mají velké následky nejen pro čínský lid, ale také na celý svět. Globalizace je pouze jedním z možných viníků. Čína plnila své zdroje po celá století. P. Harris uvádí, že právě kvůli globalizaci stále více lidí touží po západním stylu života, což má nebezpečné následky na přírodní prostředí. Podle něj není země, kde by soubor globalizačních sil a environmentálních hodnot byl více evidentní a zničitelný (Harris, 2004, s. 8145).

Tradiční hodnoty jsou na vině pouze zčásti. Environmentální hodnoty byly vždy v rozporu s ekonomikou a fluvním stylem, který chtějí lidé vést (Harris, 2004, s. 145).

P. Harris nazývá pohled číňanů antropocentrickým, podle kterého vše existuje pro lidstvo samotné. Zároveň uvádí, že tento pohled na fluvní prostředí převládá nejen v číně, ale také na celém světě. Antropocentrická perspektiva je patrná z postupu vlády v otázce udržitelného rozvoje, resp. má za cíl udržet ekonomický růst a pouze přihlídnout k environmentálním otázkám (Harris, 2004, s. 147).

Starověká čínská filosofie je často vyzdvižována jako potenciální zdroj inspirace pro nové smýšlení, více zaměřené na environmentální hodnoty. V následujících odstavcích však argumentují, že mnohdy tyto představy o čínských hodnotách nejsou tak přínosné pro fluvní prostředí.

čínské environmentální hodnoty v minulosti

Při tématu ochrany životního prostředí, pístupu k ní a k nímu, se mnohdy zmiují čínské, respektive asijské filosofické tradice jako buddhismus, taoismus, konfucianství, na které je podle některých autorů (Callicot, Ames 1989, s. 67- 149) nahlíženo jako na velice poučné a příkladné pro rozvíjení environmentálních hodnot v čínské společnosti. Taoisté, jak uvádí Ponting (1991, s. 152) mají klít v harmonii se životním prostředím. Konfucianství je známo podle své představy jednoty člověka s přírodou (Li, 1998, s.307). Jak ale Xie nebo Peterson uvádí, přestože tyto filosofie spojují člověka s přírodou, nejenže jsou bezbranné proti síle populačního růstu a přemyslu, ale mnohdy slouží jako nástroj pro ospravedlnění lidské honby za neosvícenými zájmy (sledování svých cílů). Peterson (2001) tedy argumentuje tím, že jsou to právě asijské hodnoty, nikoli ty západní, které vedly k postupné destrukci životního prostředí v číně. Li (1998, s. 307) dodává, že a koliv nemá konfucianství antropocentrický pohled, prakticky dalo svolení postupné destrukci životního prostředí. Bez ohledu na cenu životního prostředí, staré filosofické směry v předrevoluční číně byly příliš slabé, než aby odolaly tlakům jako chudoba, tyranie a souboj o zdroje (Gardner a Stern 1996, s. 79). Pokud mly v minulosti starověké čínské filosofie vliv na rozvoj environmentálních hodnot, jak Gardner a Stern (1996, s. 49) uvádí, během komunistické revoluce došlo k potlačení všech tradic a životní prostředí bylo obětováno rychlému rozvoji. Po éře Mao za ala Deng Xioapingova modernizace, která nastartovala trend konzumu, zvyšování spotřeby energie a růst znečištění životního prostředí (Smil 1996, s. 182).

Současné čínské environmentální hodnoty:

Při náhledu do čínské tradiční poezie nebo filosofie se může zdát, že se číňané starají o životní prostředí, ve kterém žijí. Ve skutečnosti však ukazují velice limitovaný zájem o životní prostředí i povdomí o environmentálních problémech, pokud se přímo nedotýkají lidského zdraví a ekonomické prosperity (Harris, 2004, s. 151). Ekonomická prosperita a rozvoj jsou pro čínské obyvatelstvo nejpřednější. Švrtina obyvatel raději zemře v následku dýchání znečištěného vzduchu, nežli rychleji na vyhladovění (Tseng, 1999, s. 390). Jak dodává Roy (1998, s. 142) dnes strach z vyhladovění máme zamenit za touhu po prosperitě a bohatství, především na jihozápadě země. Podle výzkumu vedeného Lo a Leungem (2000, s. 687) má čínské obyvatelstvo v této povdomí o inflaci, vejném pokřádku a vzdělání, nežli o environmentálních problémech. Jak uvedl již Smil (1996, s. 4), lidé v dnešní době touží po vymoženostech techniky, klimatizaci, mo-

to cyklu, nejvíce po vlastním automobilu a bytu. Zájem o životní prostředí je u obyvatel velice nízký a podružný za tyto hodnotami. Nemáme však ici, kteří ani nemají žádný zájem o životní prostředí. Environmentální hodnoty u obyvatel rostou nejen díky edukačním snahám, ale především proto, že míra znečištění vzduchu dosáhla ve velkých městech dříve hodnot. Environmentální změny a znečištění vzduchu i hluk, zasahují čím dál tím více obyvatel, kteří fládají změnu. Přestože zájem obyvatel o změnu kvality životního prostředí vychází především z osobních pohnutek (Harris, 2004, s. 153), stává se však dobrým odrazovým městkem pro další vývoj ochrany životního prostředí v číně.

Jeden ze základních problémů je omezená znalost čínských obyvatel v ekologických otázkách (jedná se zejména o obyvatele žijící mimo velká města s omezeným přístupem ke kvalitnímu vzduchu). Zaslouhou médií, která popularizují environmentalistiku v novinových stránkách, na internetu a televizních kanálech, dochází k velkému zlepšení informovanosti obyvatel v environmentálních otázkách. Velkou zásluhu na vzdělávání obyvatel v tomto směru hrají právě vládní i nevládní environmentální organizace, jejichž edukační činnost se významnou měrou podílí na vzdělávání obyvatel. Lidé si velice často neuvědomují, že právě oni také svou měrou mohou přispět ke zhoršujícímu se stavu životního prostředí. Pro většinu lidí představuje přírodní prostředí hlavně zdraví a hygienu, například znečištění vzduchu a vody v okolí jejich bydliště. Jejich znalosti o změnách klimatu a pokosení ozónové vrstvy jsou velice omezené (Harris, 2006, s. 7).

Přístup obyvatel k životnímu prostředí je velice rozdílný, liší se náhled chudých a bohatých, obyvatel žijících ve městech a vesnicích, důležitým aspektem je také věk a vzdělání obyvatel. Z výzkumu vyplývá, že nejlepší povědomí a zároveň přístup k environmentálním otázkám mají vzdělaní obyvatelé, žijící ve městských částech (Harris, 2006, s. 8).

2.2 Historie environmentální ochrany

2.2.1 Počátky environmentálního hnutí

čínská lidová republika nekladla zájem o životní prostředí mezi své priority. Do roku 1970 nebyla ochrana životního prostředí v nována, v porovnání s industrializovanými zeměmi, téměř žádná pozornost (s výjimkou západní Evropy a mnoha zemí této světové

ta). B hem období centrálního plánování, p edevším v polovin 50. let, dominoval komisi státního plánování t flký pr mysl, který zd raz oval rostoucí výt flek nad efektivitou práce nebo usilování o sociální cíle. Cíle vytoužené produkce byly zvý-eny ve v-ech oblastech bez ohledu na omezení zdroj (Ross, 1992, s. 628).

Od otev ení se sv tu, které s sebou p ineslo i ekonomické reformy, do-lo k významným zm nám v p ístupu k flivotnímu prost edí. Postupn se zhor-ující kvalita ovzdu-í, vodních tok a zne i-t ní hlukem m ly obrovský dopad na obyvatele íny, kte í p estali zaujímat pasivní stanovisko k problém m, jeř se bezprost edn dotýkaly kvality jejich flivota. Podle výzkumu Dasgupty a Wheelera (1996), obdrřely národní autority jen mezi lety 1991- 1993 p es 130 000 stířností.

Nedo-lo v-ak pouze k navý-ení stířností obyvatel. Mnoho spor p erostlo do otev ených environmentálních konflikt , které dovr-ily otev ené protesty obyvatel. Jun Jing (2000, s. 146-8) zmi uje konflikt vesni an s místní továrnou, která jim zne i-ovala pitnou vodu. Hlavní charakteristikou t chto konflikt v ín po vlád Maa je jejich ryze lokální charakter. Jedinou výjimku tvo í jřil zmi ovaná stavba T í sout sek, která vyvolala protesty národního charakteru. Nejv t-í hydroelektrárna s výkonem p iblířn 18 000 megawatt se stala velice spornou stavbou, která p ipravila p es milion lidí o jejich domovy, ale p evářn znamenala vyhynutí ohrořeného druhu delfínovce ínského (*Lipotes vexillifer*). Na pátém setkání sedmého V-e ínského shromářd ní lidových zástupc v roce 1992 se pokusil místní expert v oblasti hydroenergie podpo it hlasy protestující proti stavb . B hem jeho projevu v-ak do-lo k vypnutí mikrofon . I kdyř stířnosti obyvatel a ochránc p írody nebyly vysly-eny a stavba T í sout sek se uskute nila, znamenala odstoupení premiéra Li Penga, který podle Zhu Rongji stál za celým projektem. Konference spojených národ , konající se ve stejném roce, znamenala postupnou zm nu z koordinovaného vývoje s d razem na ekonomický vývoj, k udrřitelnému rozvoji (Ho, 2001, s. 900).

Druhá polovina 90. let s sebou p inesla velký boom v podob environmentálních organizací. V Pekingu vzrostl po et sociálních organizací z jedné na osmnáct mezi lety 1967- 1996. Po et zam stnanc t chto organizací se navý-il ze 170 na 4 000 b hem stejného asového období (Zhao, 1993, s. 32). Takovýto nár st environmentálních organizací byl podle Petera Ho logickým krokem, kdy ob ané p ijali ob anskou zodpov dnost za zhor-ující se stav flivotního prost edí a vyplnili tak oblast, ve které vláda zaostávala. Jak ale Ho dodává, vzr st organizací také znamenal pot ebu upevnit ob an-

skou spole nost, p edev-ím kdyfl v otázkách flivotního prost edí upozornila na limity vlády (Ho, 2001, s. 901).

2.2.2 Vývoj environmentální politiky

ínské environmentální právo se vyvíjelo pomalu b hem t í period. První období se datuje od roku 1949 založením ínské lidové republiky. B hem 50. let 20. století a v období Kulturní revoluce (1966- 1976) nebylo dosaženo tém fládného významného pokroku (Beyer, 2004, s. 191). Díl í výjimky tvo ily regulace minerálních zdroj a bez- nostní opat ení v továrnách, která také zahrnovala otázku zne i-t ní vody (Bachner, 1995, s. 789). Vláda p edsedy Mao Zedonga byla zacílena na revitalizaci ekonomiky v pevné ví e, fl e p íroda musí být p ekonána lov kem.

Po roce 1970 začala nabírat environmentální politika íny rapidní vývoj. Jedním z pohon k tomuto posunu bylo otev ení se íny sv tu. ína se zapojila do mezinárod- ního d ní v oblasti v dy, politiky a ekonomie. V souvislosti s tím si ín-tí obyvatelé začali uv domovat d leflitost ochrany flivotního prost edí. Ú ast íny na mezinárodních jednáních je p ímým d sledkem reform po Mao Zedongove vlád , které nasm rovaly ínu od t flkého pr myslu. Na druhou stranu s rostoucí ekonomikou státu sílil také tlak na flivotní prost edí, který p edstavovala industrializace a rostoucí automobilový pr - mysl. ína p ijala adu na ízení a zákon týkajících se ochrany flivotního prost edí. Tato na ízení, jak uvádí Ross, se tém nedotkla rurálních oblastí íny a mnohdy vypa- dají velkolep ji na papí e nefli ve skute nosti. Místní vlády stále up ednost ují ekono- mický r st p ed uplat ováním na ízení na ochranu p írodu (Ross, 1992, s. 628).

Alford a Shen (1997, s. 125) ve svém lánku o limitech implementování ínské envi- ronmentální politiky zmi ují, fl e b hem celé ínské historie bylo chování obyvatel íny usm r ováno a vedeno tradicemi a morálními zvyky, spí-e nefl zákony a právem. Tento postoj v-ak mnohé zm nil práv jifl zmi ovaný rok 1970, kdy byla právním zákon m dána v t-í d leflitost p í politické, ekonomické i spole enské transformaci zem (Beyer, 2004, s. 185).

První významný zákon na kontrolu zne i-t ní, vydán v roce 1972, byl zam en na zne- i-t ní vzduchu ve m ste Shenyang v provincii Liaoning a také zne i-t ní vody v nádrflí Guanting severn od Pekingu (Ross, 1992, s. 629). V návaznosti na ochranu flivotního prost edí v ín založila vláda LR Národní agenturu na ochranu p írody (NEPA, 国家

环境保护局 guóji huánjìng bǎohù jú)². Agentura v minulosti je-tím neměla statut ministerstva, její pozice ve vládě tedy nebyla silná. Ke zlepšení situace došlo v 80. letech 20. století, kdy získala silnější podporu Státní vědecké a technologické komise (SSTC, 中华人民共和国国家科学技术委员会 zhōnghuá rénmín gònghéguó guóji kē xué jìshù wēiyuánhùi) a také Komunistické strany Číny. NEPA poskytovala sekretariát pro Komisi státního environmentálního plánování (SEPC), agenturu spadající pod Státní radu, která pomáhala koordinovat politiku v environmentálních otázkách (Ross, 1992, s. 630).

Environmentální právní systém Číny vznikl až v roce 1978, kdy se čína otevřela svetu a přijala některé reformy. Vláda čínské lidové republiky poprvé přijala ustanovení o ekologické ochraně mezi svými základními právy. Odpovědnost za ochranu přírody byla přidána do Ústavy (Chen, 2009). Od roku 1984 se ochrana životního prostředí stala součástí národní politiky (Wu, 2013, s. 11). Některé zákony o ochraně životního prostředí byly uzákoněny. Nejdříve z nich byl *Zákon o ochraně životního prostředí* (1989, 环境保护法 huánjìng bǎohù fǎ), *Zákon na ochranu mořského prostředí* (1982, 海洋自然保护法 hǎiyáng zìrán bǎohù fǎ), *Lesní zákon* (1983, 森林法 sēnlín fǎ), *Zákon o prevenci a regulaci znečištění vod* (1984, 水污染防治法 shuǐ wūrǎn fángzhì fǎ), *Zákon o prevenci a regulaci znečištění ovzduší* (1987, 大气污染防治法 dàqì wūrǎn fángzhì fǎ), *Vodní zákon* (1988, 水法 shuǐ fǎ) a *Zákon na ochranu před erozí* (1991, 水土保持法) (Ross, 1992, s. 630).

2.3 Současná environmentální politika

2.3.1 Právní systém environmentální ochrany

Čína má jeden ze světově nejkomplikovanějších systémů týkajících se environmentálního práva, se základním environmentálním zákonem jako jeho pilířem a dalšími dílčími národními zákony v jednotlivých oblastech, které jej doplňují (Chen, 2009, s. 38).

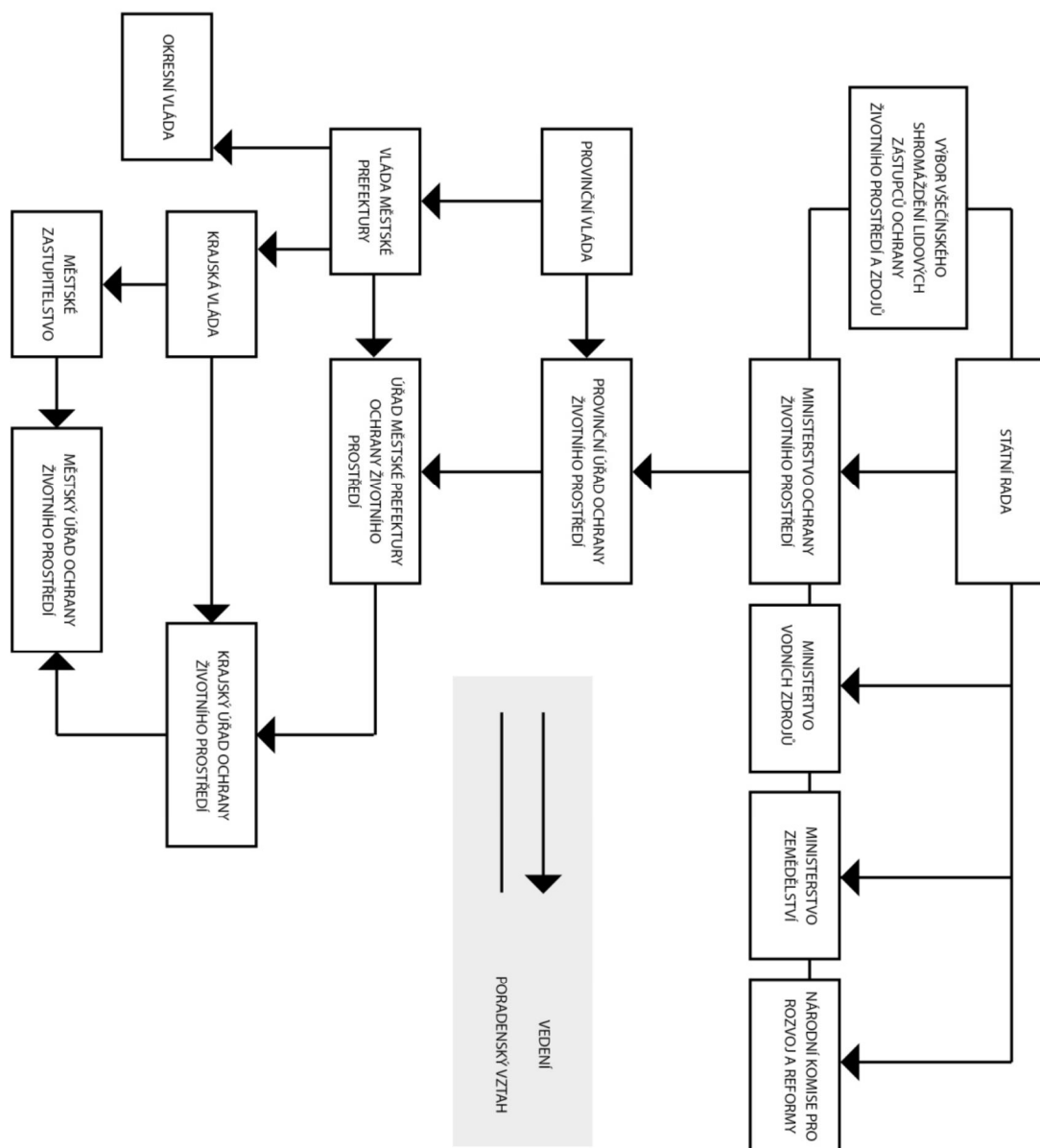
V čínské shromáždění lidových zástupců je nejvyšším zákonodárným orgánem čínské lidové republiky. V jeho kompetenci je schvalování zákonů a dohled na jejich dodrfo-

² Dnes Ministerstvo ochrany životního prostředí (MEP).

vání. Státní rada je nejvyšší výkonný orgán, který rozhoduje o státní environmentální politice. Pod státní radu (vládu), která je podřízena Stálému výboru, spadají Ministerstvo ochrany životního prostředí, Národní komise pro rozvoj a reformy (国家发展和改革委员会 guójí f zh n hé g igé w iyuánhùi), Ministerstvo pro vodní zdroje (水利部 shu lì bù), Ministerstvo zemědělství (农业部 nóngyè bù) a Národní lesnický úřad (国家林业局 guójí lín yè jú). Tyto orgány mají pravomoc uzákonit správní nařízení a pravidla v environmentálních otázkách (Vacková, 2013). Ministerstvo životního prostředí představuje v číně nejvyšší správní orgán, rozhodující o otázkách ochrany životního prostředí. Pod Ministerstvo životního prostředí spadají regionální vlády, které uplatňují zákony a nařízení v jednotlivých oblastech (Obrázek 1). Na lokálních úrovních také působí tzv. Agentury ochrany životního prostředí (环境保护局 huánjìng b ohù jú), které prosazují státní politiku ochrany životního prostředí s ohledem na specifika dané oblasti.

V číně můžeme sice najít nespočet nařízení a zákonů pokrývajících otázky ochrany životního prostředí. Spousta z nich je však spíše rychle sepsaným státním prohlášením, než opravdovým zákonem. Není například blíže specifikováno, jaké následky a sankce budou muset nést ti, kteří poruší nařízení týkající se znečištění životního prostředí. Proto není výjimkou, že místní autority v mnoha případech spíše pomáhají společnostem, které tato nařízení překračují, protože zaručí ekonomický růst a přítok financí (Chen, 2009).

V roce 1979 byl přijat jeden z klíčových zákonů na ochranu životního prostředí *Zákon o ochraně životního prostředí*. Článek 9 a 26 Ústavy z roku 1982 pokrývá oblast ochrany životního prostředí, zajišťuje racionální využití přírodních zdrojů, ochranu vzácných druhů rostlin a živočichů, ochranu a zlepšení životního prostředí, eliminaci a předcházení znečištění životního prostředí (Chen, 2009). Koncepce ochrany životního prostředí a princip trvale udržitelného rozvoje byl také poprvé předán do jedenáctého pětiletého plánu, který byl v platnosti v letech 2006 až 2011 (Vacková, 2013).

Obrázek 1 Struktura ínské administrace environmentální ochrany.

Zdroj: (Chen, 2009, s. 20)

Upraveno dle: (Vacková 2013)

2.3.2 Zákon o ochran životního prostředí (环境保护法 huánjìng b àohù f)

V t-ina vysokých ínských ú edník se domnívala, že plnou zodpov dnost za omezení zne i-ť ní mají Agentury ochrany životního prostředí. V roce 1989 přijala ína Zákon na ochranu životního prostředí, kterým se staly být základní environmentální zákony jen v tzv. zku-ební fázi. Zákon, který vstoupil v platnost 26. 12. 1989, je novelizací Zá-

kona o ochran životního prostředí z roku 1979. S tímto zákonem byla vláda na státní, provinční, okresní i místní úrovni dána plná zodpovědnost za environmentální otázky. Byl založen systém environmentální správy, monitoringu, právní odpovědnosti za znečištění životního prostředí, problém s hlukem i odpadem. Zákon environmentální ochrany ujednává základní principy řešení environmentálních problémů. Jeho cílem je ochrana životního prostředí lidí a ekosystémů, ochrana zdraví obyvatel, prevence znečištění, odpovědnost osob za znečištění, posílení environmentální správy a koordinace environmentální ochrany a ekonomického vývoje (Vacková, 2013).

2.3.3 Další environmentální zákony a nařízení

Spolu se základním environmentálním zákonem čina přijala i další blíže specifikované zákony, které pokrývají všechny oblasti environmentální ochrany. Kromě již zmíněných (viz výše) to byl například *Zákon o pastvinách* (1985, 草原法 cǎoyuán fǎ), *Zákon o správě půdy* (1986, 土地管理法 tǔdì guǎnlǐ fǎ), *Zákon o nerostném bohatství* (1986, 矿产资源法 kuàngchǎn zīyuán fǎ), *Zákon na ochranu volně žijících živočichů* (1989, 野生动物保护法 yěshēng wùbǎohù fǎ). Z novějších zákonů to byl koncem 20. století *Zákon o prevenci a regulaci znečištění životního prostředí hlukem* (1997, 环境噪声污染防治法 huánjìng zàoshēng wūrǎn fángzhì fǎ). Po ústředním 21. století vláda také schválila *Zákon o prevenci a regulaci znečištění radioaktivními látkami* (2003, 放射性污染防治法 fāngshèxìng wūrǎn fángzhì fǎ), *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí* (2003, 环境影响评价法 huánjìng yǐngxiǎng píngjià fǎ) nebo *Zákon o prevenci a regulaci znečištění pevnými odpadními látkami* (2005, 固体废物污染环境防治法 gùtǐ fèiwù wūrǎn huánjìng fángzhì fǎ).

3 ENVIROMENTÁLNÍ ORGANIZACE

Vznik společenských organizací vzbudil značný zájem nejen uvnitř čínského státu, ale také za jeho hranicemi. Je na něj nahlíženo s nadhledem jako na jeden ze znaků rodící se občanské společnosti v Číně. Na druhé straně budí obavy jako potenciální hrozba a překážka pro odpor k čínskému státu. Ani jeden náhled však není zcela správný. Čínské organizace vznikaly v sociálním, ekonomickém a politickém kontextu unikátním pro Čínu, objevily se tedy v jiných formách. Můžeme hovořit o jejich specifické čínské charakteristice, která je odlišuje od organizací na západě. Jednou z otázek je vztah státu a organizací a míra autonomie, kterou tyto organizace v Číně mají. Čínské organizace jsou bezpochyby svázané s vládou více, než je tomu v jiných zemích. Následující podkapitola však poukazuje, že toto spojení vlády s organizacemi přináší nejen limity, ale dovoluje také skupinám efektivně fungovat v současném čínském prostředí.

V rámci této kapitoly se soustředím především na nevládní environmentální organizace (tzv. ENGO). Historie jejich založení, fungování i aktivity patří nejen k zajímavým tématům, kterým se věnuje mnoho čínských i zahraničních autorů, ale především tvoří jeden z nejužitečnějších pohledů v čínském environmentálním hnutí. Abychom však pochopili vznik a fungování takových organizací, potřebujeme uvést, v jakém prostředí a za jakých podmínek vznikaly, jaké zákony přinášela a jak funguje systém environmentální ochrany v Číně.

3.1 Nevládní ENGO

Nevládní environmentální organizace (Tabulka 2) jsou jedny z prvních a nejvíce aktivních typů nevládních organizací (NGO), které reprezentují občanské zájmy v otázkách ekologické správy. V *Nařízení pro registraci a správu společenských organizací* (社会团体登记管理条例 *shèhuì tuántǐ dǎngì guǎnlǐ tiáowù*) slouží pojem nevládní organizace k šoznaení sociálních neziskových organizací, vytvořených dobrovolnými občany za cílem realizace společenských cílů a provádění aktivit podle svých stanov (PRASO, 1998). Vznik nevládních environmentálních organizací a iniciativ se v Číně objevuje až kolem 90. let 20. století. Společenské organizace a environmentální organizace tvoří stavební kameny čínského environmentálního hnutí. Tato uskupení jsou však stále diametrálně odlišná od západních organizací. Jejich vznik a vývoj probíhal

v čínské prostředí jinou cestou. Organizace čelí mnoha problémům, jsou kontrolovány a limitovány vládou, nemohou tedy jednat nezávisle, nemají dostatek finančních zdrojů a kvalifikované pracovní síly. V západních industrializovaných zemích se objevil silný společenský sektor řešící environmentální problémy již na počátku 70. let 20. století (Xie, 2009). V Číně je environmentální hnutí a organizace s ním spojené poměrně nový fenomén. Čínské organizace se liší nejen strukturou i využitím pracovních sil, ale také svou strategií a vedením kampaní.

Tabulka 2 Přehled nevládních environmentálních organizací v Číně

Typ organizace	Registrační status	Příklad organizace
Registrované nevládní organizace (NGOs)	Sociální organizace (<i>shehui tianti</i>), nebo soukromé neziskové pracovní jednotky (<i>minban fei qiye danwei</i>)	Friends of Nature, Green River
Neziskové podniky	Obchodní společnosti, které fungují jako neziskové organizace	Global Village of Beijing, Institute of Environment and Development
Nezaregistrované dobrovolnické skupiny	Nezaregistrované organizace	Green Earth Volunteers
Skupiny p sobící na webových stránkách	Nezaregistrované skupiny, které fungují převážně na Internetu	Green- Web, Greener Beijing
Studentské environmentální asociace	Zaregistrovány pod Youth Leagues	Sichuan University Environmental Volunteer Association
Univerzitní výzkumná centra/instituty	Organizace patící pod instituce vyššího vzdělávání, ale fungující jako nevládní organizace	Centre for Legal Assistance to Pollution Victims, China University of Political Science and Law
Vládou organizované nevládní organizace (GONGOs)	Sociální organizace, založené vládou (state-owned NGOs)	China Environmental Science Association

Zdroj: Yang (2005, s. 50)

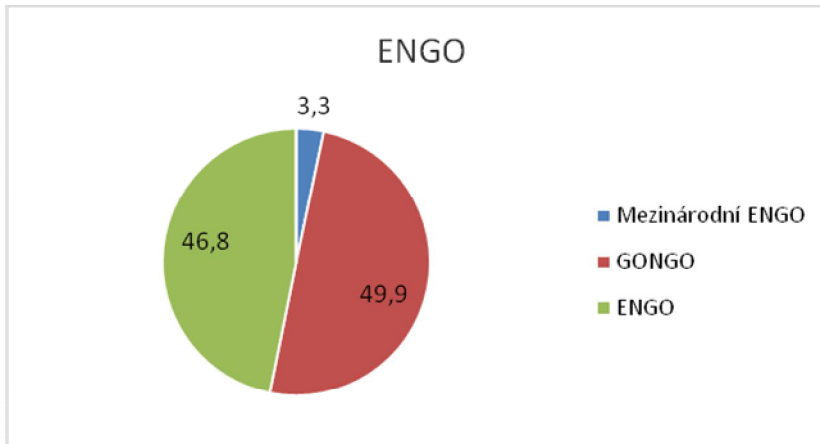
3.1.1 Historie ENGO

Z historického hlediska můžeme první environmentální organizace vysledovat již před rokem 1990. Jednalo se však o tzv. GONGOs (government-organized nongovernmental organisations), nevládní organizace, jejichž založení iniciovala sama vláda. První nevládní environmentální organizace byly založeny až po roce 1990, jejich vznik ovlivnila sociální a ekonomická globalizace, mezinárodní konference o životním prostředí a vzrůstající zájem o environmentální otázky především v oblasti znečištění vzduchu a vodních toků (Xie, 2009, s. 19). Prostor pro vznik občanské společnosti a nevládních organizací byl vytvořen již po roce 1978, kdy v důsledku problémů, které přinesl prudký ekonomický růst, dala vláda místním vládním jistou míru autonomie a začala otevírat dveře pro činnost organizací (Knup, 1997, s. 9 - 10).

Vznik čínských nevládních environmentálních organizací byl ovlivněn konferencí Spojených národů o životním prostředí a rozvoji, která se konala v roce 1992 v Rio de Janeiru. V této době došlo díky pronikání mezinárodních nevládních organizací, které přinesly nové projekty, finance a odborné znalosti. Činnost mezinárodních organizací a konference Spojených národů v Pekingu (Conference on Women) v roce 1995 seznámily postupně veřejnost s prostředím nevládních organizací. Mnoho čínských občanů poté začalo iniciovat vznik svých organizací. Jak uvádí Xie (2009, s. 20) ve svém výzkumu, do roku 2005 bylo podle odhadů založeno téměř 3 000 environmentálních skupin registrovaných jako nevládní organizace. Kromě nevládních organizací (ENGO) a vládou založených nevládních organizací (GONGO) v číně také působí mezinárodní organizace (Obrázek 2). Do roku 2008 se počet zvýšil na 3 539 environmentálních organizací, které tvoří však jen nepatrnou část v celkovém počtu 310 000 nevládních organizací v číně zaměstnávající více než tři miliony lidí. Počet vládou založených a sponzorovaných nevládních organizací (GONGO) se podle údajů z roku 2008 pohyboval kolem 1 309 organizací, 1 382 organizovaných vysokými školami a 508 založených čínskými občany a 90 organizací jsou mezinárodní environmentální organizace³. Podle výzkumu vyplývá, že 76 % organizací jsou navázané na vládu, opravdových nevládních organizací je tedy poměrně malé množství (Cai, Wen, 2011, s.

³ Celkový počet organizací ze zdroje se nerovná 3 539. Jako jedno z možných vysvětlení chyby ve výpočtu se nabízí fakt, že autor zahrnul také nezaregistrované organizace, působící například na internetových stránkách či nezaregistrované dobrovolnické skupiny.

39). Kang a Li (2006, in Wu, 2013) uvedli, že z celkového počtu nevládních organizací tvoří skutečné nevládní organizace pouze jedna pětina.

Obrázek 2 Rozdělení environmentálních organizací v Číně.

Zdroj: ACEF (2006).

Počet nevládních environmentálních organizací každým rokem vzroste o 10 - 15 %. Tato procenta zahrnují nejen počet samotných organizací, ale také jejich personál (Xie, 2009, s. 20). Veškerá získaná data o těchto organizacích však nezahrnují nevládní environmentální organizace působící pouze na webových stránkách nebo organizace registrované jako obchodní organizace.

Z výzkumu organizace ACEF vyplynulo, že ENGO vznikaly především v určitých regionech Číny. Na severu to byl především Peking a Tianjin, na východě se jedná o okolí města Shanghai, na západě o provincie Yunnan a Sichuan. Provincie Hunan a Hebei patří do poslední oblasti. Na rozdíl od západních organizací, využívají čínské ENGO ve svých strategiích tzv. šosobní sítě, tedy sítě osobních kontaktů (viz níže). Právě existence takových kontaktů pomohla v Pekingu vzniku nevládních environmentálních organizací. V číně patří k sociální elitě, k lidem, kteří se velice zajímali o politické dění v zemi a založení ENGO pro ně do jisté míry znamenalo způsob realizace jejich cílů a myšlenek. Někteří ze zakladatelů se zúčastnili v roce 1989 studentského povstání, další byli spojováni s Dai Qing, v Číně velice známou environmentální aktivistkou, která se proslavila především svými články protestujícími proti stavbě Tí souť sek. Díky ekonomické prosperitě provincií na východním pobřeží mají environmentalisté více času na dobrovolnické aktivity. Mnoho soukromých dobrovolnických organizací se tu nachází a úspěšně funguje. Stejně provincie Číny disponují poměrně bohatými nalezišti a zásobami přírodních zdrojů. Cílem zdejších environmentalistů je proto

především jejich ochrana a zachování (ACEF, 2006). V oblasti Yunannu vznikaly ENGO mnohem dříve, již na počátku roku 1990. Zdejší environmentální aktivismus byl velice ovlivněn mezinárodními nevládními organizacemi v Bangkoku, které s organizacemi v Yunnanu spolupracovaly (Xie, 2009, s. 22).

3.1.2 Interakce čínských ENGO a vlády

Na směr a postup vládní politiky týkající se nevládních organizací i demokratizačních snah poukázalo několik událostí. Uvěznění zakladatelů nově založené Demokratické strany číny v roce 1998 a potlačení sekty Falun Gong (š duchovního hnutí) v roce 1999 vzkazem vlády, že vláda nastolí tvrdé represe proti těm, kteří otevřeně vystupují proti vládní politice, organizují protesty a demonstrace (Ho, 2001, s. 897). Jak sám Peter Ho dodává, represe neznamenají, že si čínská lidová republika zaslouží nálepku autoritativního státu bez prostoru na dobrovolnické organizace nebo nesouhlasné hlasy. Obaně si vystovali mnohé strategie, aby unikli kontrole vlády. A právě interakce mezi čínskou vládou a společností – tedy environmentální hnutí v číně.

Vznik a fungování čínských organizací jsou silně spjata s politickou situací v číně. Pod autoritativní čínskou vládou jsou environmentalisté omezeni ve svých aktivitách, vývoji i ve formě organizací. Lze říci, že čínská vláda nepodporuje řádně organizované společenské hnutí, nastolila tedy administrativní postupy k ovládnutí organizací (především se toto opatření vztahuje na nevládní organizace). Čínská vláda má monopol na ekologickou správu, což znamená velice limitovaný prostor pro zapojení a informování veřejnosti. Podle profesora Stevana Harrella z University of Washington je veřejnost o všech relevantních informacích sice informována, ale jejich prezentování neodpovídá závažnosti situace.⁴ Jen ve velice nedávné době začala čínská vláda také podporovat angažovanost veřejnosti v určitých otázkách environmentální politiky. Podle zákona z roku 2003 (环境影响评价法 huánjìng yǐngxiàng píngjià fǎ) by se měly environmentální otázky konzultovat s veřejností (Turner, 2003). I v tomto bodě však nedochází k výraznému uvolnění díky tomu, že zákon není blíže specifikován, je jen částečně dodržován (Xie, 2009,

⁴ Stevan Harrell, University of Washington, z přednášky The Environmental Situation in China v rámci semináře Ekonomické geografie číny, využívaného blokov 24. a 27. února 2015.

s. 30). Zatímco v jiných zemích environmentalisté vedou s vládou spory, přístup čínských ekologů je velice mírný. Snahou je vyvarovat jakékoliv otevřené kritice a konfrontaci s vládou, kampaní v médiích v obavě označení za špolitické aktivisty (Xie, 2009, s. 30 - 32). Environmentalisté se proto snaží spíše zlepšit uvědomění ve společnosti a úředníků prostřednictvím relevantních informací a dat. Dochází také k menším akcím, jako je například čištění ulic a parků. V současnosti existují některé dohody, které umožňují vládním environmentálním organizacím podílet se na uplatňování environmentální politiky a některé čínské environmentální organizace slavily úspěchy při zastavení některých projektů (například zmiňovaný projekt na stavbu hydroelektrárny na řece Nu - Salwin v Yunnanu). Podle nového Zákona na ochranu přírody, který vstoupil v platnost 1. ledna 2015, mohou organizace, které aktivně působí v oblasti ochrany životního prostředí nejméně po dobu pěti let, žalovat znečišťovatele životního prostředí. Podle odhadu Global Times je k tomu oprávněno více než 700 čínských nevládních environmentálních organizací (Xie W, 2015).

3.1.3 Problémy a omezení ENGO

Pod čínskou administrativní správou je kapacita organizací považovaná za velmi nízkou. Lidské a finanční zdroje jsou dvě nejdůležitější aspekty v environmentální správě (Schwarz, 2003). I když kapacita environmentálních organizací obecně vzrostla, na různých úrovních je různá, nejvíce se však dotýká nejnižších správních oblastí (Xie, 2009). V dnešní době se vzdělání v otázkách environmentálních problémů stalo pro většinu skupin hlavní aktivitou a cílem. Některé ENGO, především výzkumná centra a instituty se však zaměřují jen na jeden specifický problém, kterým je například kontrola znečištění, zachování biodiverzity a vzdělávání v těchto otázkách. Dobrovolnické organizace většinou zaujímají určitý rámec aktivit od zalesňování k stavbě přehrad jako náhradního zdroje energie.

Jedním z problémů organizací jsou však limitované finanční zdroje, prostor kanceláří, kvalifikovaný personál a problémy s registrací. Podle údajů z roku 2001, asi 60 % ENGO nemá vlastní kancelář, navíc polovina organizací nemá funkční počítač, nemohou tedy tisknout své letáky a zpravodaje. ENGO se nedostává dostatečné finanční podpory od vlády. Situace ani nepomáhá čínským sponzorům, kteří si mohou strhnout z daní jen nepatrnou částku, navíc za účinnost organizace, kterou svými financemi za-

st e-ují, nesou p ímou zodpov dnost (Xie, 2009, Ho 2001). Tato situace snifluje –ance organizací na finan ní p ísp vky a omezuje prosperitu a fungování organizací.

Dal-í p ekáfkou, která brání organizacím v nalezení finan ních zdroj , je nedostate ná znalost v t-iny ENGO v otázce shromafí ování ve ejných prost edk . V t-ina organizací pracuje s rozpo tem nífl-ím nefl 100 000 RMB, p i emfl 80 % z t chto organizací neutratí více nefl 50 000 RMB za rok. Jen velice malému po tu ENGO se poda í pracovat s v t-ím rozpo tem p esahujícím 100 000 RMB (Deng, 2001).

Dal-í z hlavních problém ů je personální. Organizace se potýkají s nedostatkem personálu. V t-ina organizací nemá zam stnance, kte í pracují plnou pracovní dobu, navíc 44 % zam stnanc ů nedostává plat (Xie, 2009, s. 24). Plat zam stnanc ů se pohybuje spí-e pod pr m rem ínských plat , což vysv tluje nedostatek kvalifikovaného a vy-koleného personálu v oboru. K problém ům vy-koleného personálu pat í i fakt, fl e organizace neumí efektivn ědit své skupiny, nemají náleflitou strukturu a rozd lení rolí (Xie, 2009, a. 24625).

Nakonec je tu vládní kontrola v registraci organizací. První na ízení ínské komunistické vlády týkající se spole enských organizací se objevilo jifl v zá í roku 1950 (Ho, 2001, s. 902 - 903). Ministerstvo vnitra ustanovilo *Do asná opat ení pro registraci spole enských organizací* (社会团体组织登记暂行办法 shèhuì tuánt z zh d ngjì zhàn xíng bànf). Jako spole enské organizace byly definovány v-echny nevládní organizace. Poté, kdy komunistická vláda p evzala moc, do-lo k p ísn j-í kontrole a omezení dobrovolnických organizací jak ve m stech, tak na vesnicích. Staré na ízení o ob anských organizacích z roku 1989 vyst ídalo *Na ízení pro registraci a správu spole enských organizací* (社会团体登记管理条例 shèhuì tuánt d ngjì gu nl tíáo lì) pocházející z roku 1998 (Ho, 2001, s. 903). Kontrola spole enských organizací spadá výhradn ě pod Správu ob anských organizací Ministerstva pro ob anské záleflitosti (中华人民共和国民政部 Zh nghuá rénmín gònghéguó míngzhèng bù) a probíhá výhradn ě p es p ísnou registraci organizací.

Organizace (NGO) při registraci musí splnit tato základní pravidla:

1. Před registrací musí získat souhlas tzv. sponzorské organizace⁵ (业务主管单位 yèwù zhǔguǎn dānwèi), která musí být přidružená ke Státní radě a jejím relevantním oddělením, či k místní vládě nebo orgánům pověřeným Státní radou nebo místní vládou.
2. Celkový počet členů organizace musí být nejméně 50 osob nebo více než 30 institucí, pokud organizace má oba druhy členů, jejich celkový počet musí být nejméně 50.
3. Organizace musí mít stálou adresu, vyškolený personál odpovídající aktivitám organizace, standardní název, legální finanční zdroje (100 000 RMB pro státní, 30 000 RMB pro regionální organizace tzn. na provinční a nižší úrovni).
4. V rámci stejné správní oblasti nesmí o registraci žádat více organizací ve stejném okruhu činnosti.

Zdroj: PRASO (§ 10 a 13, 1998)

Se souhlasem příslušné sponzorské organizace může být přihláška k registraci odevzdána Úřadu pro registraci a management (登记管理机关 dēngjì guǎnlǐ jīguān), tak vzniká tzv. dvojí management kontroly organizací. Sponzorská organizace má poměrně značné pravomoci na kontrolu a fungování organizací. Kromě schvalování přihlášky k registraci organizace, tato jednotka dohlíží na to, aby organizace postupovala podle ústavy České lidové republiky, dodržovala zákony, nařízením a jednala v souladu s národní politikou. Za činnost organizace nese sponzorská organizace plnou zodpovědnost. Úřad pro registraci a management každým rokem kontroluje chod organizace, přijaté dotace, může organizaci penalizovat nebo také zrušit (PRASO § 19, 27 a 28, 1998).

Nevládní organizace, jejichž přihláška o registraci byla odmítnuta Úřadem pro registraci a management nebo příslušnou sponzorskou organizací, nemají právo se proti takovému rozhodnutí odvolat (Ho, 2001, s. 903). Organizace, které nejsou zaregistrované, čelí mnoha problémům od získávání dotací po absenci legální ochrany a další tísňové jednání s vládními orgány (Schwartz, 2004, s. 37). Sponzorské organizace (tzv. 婆婆 pópó) se stávají zodpovědnými za akce organizace, kterou zastávají

⁵ V anglickém překladu se také objevuje termín Professional Leading Unit. Používané označení sponzorské organizace v tomto kontextu nerefereje pouze k poskytování finančních příspěvků organizacím, ale především k jejich správě a kontrole činnosti.

(Wang in Ho, 2001, s. 903). Proto jsou NGO zakládány především lidmi se silnými vazbami na vládu. Na organizacích jako jsou GONGO je patrné úzké svázání vlády a společnosti. Mnoho akademiků kritizuje čínské NGO, nebo tvrdí, že právě kvůli úzkým vazbám s vládou nejsou hodné označení šnevládních organizací (Liu, Wang, 2009).

Kvůli problémům s registrací a dohledu vedoucí jednotky se mnoho organizací snaží tato nařízení obejít. Zaregistrují se jako podniky nebo jiné společnosti, které NGO fungují jako neformální kluby. Jejich aktivity bývají spontánní a dokonce fungují přes internetové stránky (Cooper, 2006, s. 123). Dalším fenoménem je registrace jako švýcarský výzkumný institut. Tento postup se snažila vláda zastavit v roce 1994, v reakci na to pak proběhla privatizace výzkumných center.⁶ Jako zakladatele jednoho z environmentálních klubů uvádí Peter Ho (2001, s. 904) environmentalistu vystupujícího pod pseudonymem Qi Jinxu. Ten byl také zakladatelem nevládní environmentální organizace Association for Research on Environment Policy, která vznikla již v roce 1978, ale byla téměř okamžitě vládou zakázána.

I přes výše uvedené překážky, na výsledcích a růstu environmentálních organizací, se bezesporu podílí desítky set nadšených environmentalistů vyškolených v oboru. Podle údajů ACEF (2006) 80 % z nich jsou mladší třicetiletí, 70 % vedoucích pracovníků má méně než třicet let a 90 % z nich jsou vysokoškolsky vzdělání vedoucí pracovníci. Podle dalších údajů 91,7 % členů, kteří pracují v environmentálních skupinách, nedostává žádné finanční příspěvky ACEF (2006). V těchto dobrovolnických skupinách oddanost, nadšení pro environmentalismus hraje tu nejdůležitější roli pro fungování takových skupin. Proto navzdory překážkám tyto skupiny přetrvávají a mobilizují environmentální aktivismus v číně. Výzkum Caroline M. Cooper také poukázal na to, jaké formální i neformální metody si organizace osvojily pro fungování v číně. Jednou z nich je právě role šguanxiů, kterými se zabývá další podkapitola.

⁶ například výzkumných center Beijing Science and Technology Association, které se zaregistrovaly jako jiné společnosti (v tomto případě pod Chaolun Technology and Development Company).

Tabulka 3 P ehled hlavních problém ínských ENGO.

Problém	Procento ENGO
Nedostatek financí	41,4 %
Nedostatek kancelá ských prostor a zásobování	11,7 %
Nedostatek kvalifikovaného personálu	9,9 %
Problémy ve vnit ním ízení organizace	7,5 %

Zdroj: Deng (2001).

3.1.4 Role šguanxiō na utvá ení environmentálního hnutí

Struktura environmentálních organizací a hnutí se li-í v každé spole nosti (Diani-Donati, 1999 dle Xie, 2009). V ínském kontextu se vyzdvihuje role guanxi tzv. osobních sítí, které hrají klí ovou roli ve vývoji ínských environmentálních organizací.⁷ V rozboru environmentálního hnutí v ínském kontextu se musíme proto zam ít spí-e na sít osobních kontakt , neřli na organiza ní seskupení.

Vedoucí postavy environmentálního hnutí mají své zdroje a d leřlité konexe, kterých mohou vyuffít. Xie (2009) uvádí t i vzájemn se nevyllu ující vysv tlení pro velkou roli ínských sítí. Prvním d leřlitým hlediskem je kulturní historie íny. Role ínských konexí, pravidel a rituál hrála d leřlitou roli v sociálním řivot lidí (Yang, 1994). Dal-í bodem ve formování ekologického hnutí hrál politický kontext. Pod vládou Komunistické strany íny je role osobních kontakt velice d leřlitá pro proniknutí do politiky a podílení se na rozhodnutí v environmentálních otázkách. Poslední d vod se vztahuje k relativn mladému p vodu nevládních uskupení v ín . I nevládní organizace západních zemí vyuffívaly p i svém vzniku osobních konexí, postupn v-ak p erostly do vysoce profesionálních entit a role t chto vztah oslábila. V ín je v t-ina organizací stále v embryonálním stupni vývoje, chybí jim jak lidské zdroje, tak i za ízení a formální

⁷ "Koncept guanxi p edstavuje nejen vztah mezi dv ma osobami, ale i systém vzájemn propojených osob v tzv. klubu i systém celých klub , neboli sí vztah guanxi, v níř je jedinec zapojen do n kolika odli-ných klub [...]Guanxi jsou zalofeny na vzájemné d v e a reciprocit slufeb" (Mejtlová, 2006, s. 24 - 25).

struktura. I proto se spoléhají na osobní síť, stejně jako tomu bylo u západních organizací v dřívějších dobách (Xie, 2009, s. 7).

S diferenciací ústřední moci získaly místní vlády hlavní monopol v environmentální politice. Role guanxi to ještě více posílilo. Ekologičtí aktivisté musejí získat určité spojení s místními autoritami, pokud se chtějí podílet na jejich rozhodnutích a projektech a ovlivňovat je i získat důležitá data a informace. Čínská byrokracie je stále hierarchická, pouze limitovaný počet vládou uznaných institucí může získat informace, které jsou ve veřejnosti utajeny. Legální rámec pro čínské environmentální organizace je slabý, organizace více spoléhají na ochranu vlády než zákon (Xie, 2009, s. 60). Čínská vláda je v čínskou veřejností považována za jedinou autoritu v administrativních otázkách, proto se vyhýbají jakékoli její otevřené kritice. V této situaci si musejí organizace předpokládat sobě širokou veřejnost opřít o jistou ochranu vládních agentur.

3.1.5 Zahraniční instituce a média

Na vznik environmentálních organizací se kromě environmentální kampaně a kolektivní aktivity podílí také mezinárodní NGO, soukromé podniky a média. Mezinárodní nevládní organizace začaly pronikat do Číny v druhé polovině 90. let 20. století. V dnešních dobách na čínském území působí přes 200 (včetně organizací působících v Hong Kongu). Mezinárodní nevládní organizace (INGO) se primárně zaměřují na další vývoj občanské společnosti (např. Ford Foundation, Asia Foundation), jen 23 % z nich tvoří environmentální organizace, které své aktivity směřují na ochranu životního prostředí a biodiverzity (WWF, Conservation International, Nature Conservancy, International Fund for Animal Welfare) (Xie, 2009, s. 31). Finanční podpora zahraničních organizací tvoří hlavní příjem pro čínské ENGO (Fu, 2004, Yang, 2005). Významným příjmem pro čínské ENGO však nejsou pouze investice INGO, ale především zkušenosti z oblasti managementu a monitoringu projektů, které mohou čínské nevládní organizace díky spolupráci získat. Díky společným projektům se zahraničními organizacemi musely čínské ENGO založit pracovní systém plánování, hodnocení a finančního řízení. INGO organizují semináře a workshopy, zprostředkovávají interakci čínských environmentalistů s environmentalisty z rozvoje zemí (Xie, 2009, s. 32). Spolupráce čínských a zahraničních ENGO má a stále bude mít vliv na další vývoj čínských nevládních organizací.

Média se spolu se zahraničními organizacemi podílejí na utváření environmentálního hnutí v Číně. ENGO se také podpoře médií již od počátku jejich vzniku (Wen, 1998 dle Chen, 2009). Jejich role spočívá ve zprostředkování informací o environmentálních problémech a projektech ENGO. Mnoho pracovníků médií se přímo zapojuje do aktivit environmentálních organizací jako jejich členové, mnoho takových flunalistů je součástí organizace Friends of Nature. Tianjin Friends of Green, Panjin Black- Beaked Gull protection Association jsou ENGO vedené souasnými i bývalými novináři (Yang, 2005, s. 56). I když si stát ponechává jistou kontrolu nad čínskými médii, nevlastní již výhradní monopol a média se také užítí svobod. Informace o environmentální problematice jsou zprostředkovávány v novinách i televizi bez větší míry cenzury. Od roku 1990 také počet zpráv s environmentální tematikou výrazně stoupl (Turner, 2003). Podle Friends of Nature (2000) došlo mezi lety 1997 a 1999 k navýšení počtu environmentálních článků o polovinu.⁸ Televizní programy pravidelně vysílají environmentálně-educativní programy. Environmentální organizace Global Village of Beijing vysílá od roku 1996 každý týden v národní televizi CCTV7 pořad nazvaný *Hodina environmentální ochrany* (Environmental Protection Hour) (Ho, 2001, s. 910). O tom, jak čínská média mohou významnou měrou přispět k ochraně životního prostředí, vypovědlo zastavení výstavby přehrady na řece Nu. Média podpořila činnost environmentálních organizací a stavba přehrady se od srpna roku 2003 do září 2004 stala jedním z témat, kterému věnovalo pozornost přes 100 článků a programů ve známých čínských novinách, magazínech a televizi. Stavba přehrady byla zastavena (Chen, 2009, s. 46 a 47).

Čínští environmentalisté si mezi prvními také osvojili výhody internetu, s jeho pomocí mohou vytvářet síť kontaktů, které jsou pro čínský politický kontext klíčové. V roce 2007 v Číně využívalo internet přes 270 milionů lidí, o rok později se mohla čína pochlubit nejvíce početem internetových uživatelů na světě (Chen, 2009, s. 27). V minulém roce přesáhl počet čínských internetových uživatelů 649 milionů, tedy obsáhl dvakrát populaci USA (McKirby, 2015). Polovina populace Pekingu a Ťinghaje využívá internet ke sledování zpráv (Xie, 2009, s. 33). Čínské organizace využívají internet mnoha způsoby od emailové korespondence po tvorbu webových stránek (Yang, 2007). Environmentální webové stránky jsou zpravidla spravovány neplacenými dobrovolníky,

⁸ Zatímco v roce 1997 bylo napsáno 22 066 článků v 76 novinových plátcích, v roce 1999 bylo napsáno 42 273 článků, adresujících environmentální problematiku

ale skýtají velký potenciál pro čínské environmentální hnutí (Yang, 2003). Přístup k internetu je však pod dohledem čínské vlády, která kontroluje fóra environmentálních organizací i jejich webové stránky.

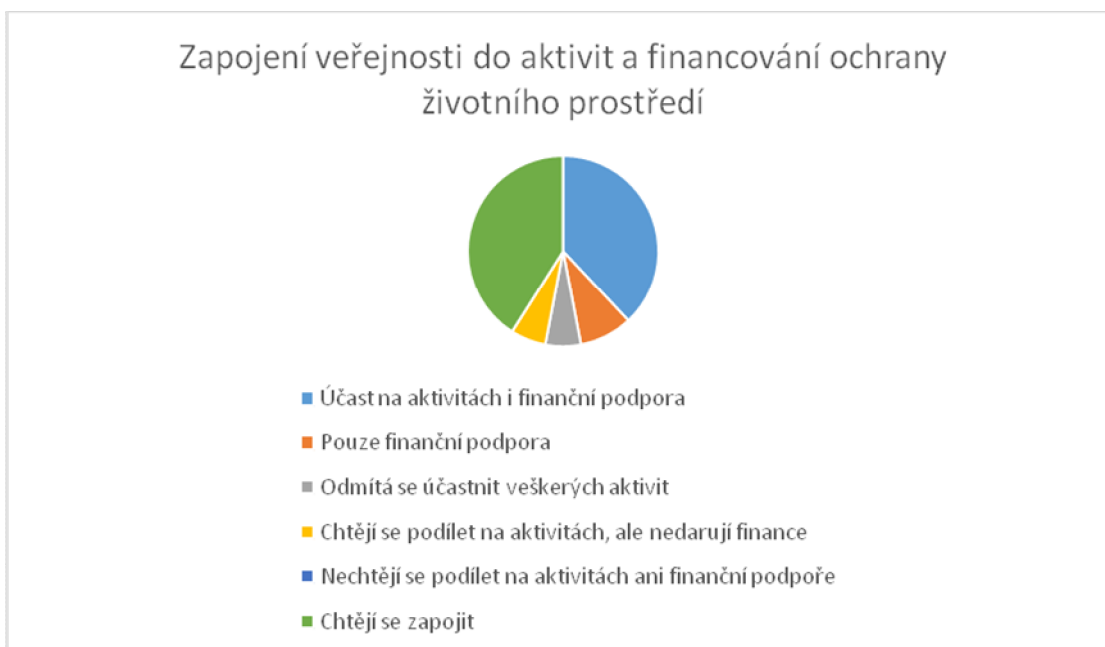
Globalizace a mezinárodní obchod, pomohla čínským soukromým podnikům k uvědomění si své zodpovědnosti ve vztahu k ochraně životního prostředí. I když jejich interakce s ENGO zůstávají limitovány, stávají se soukromé podniky potenciálním aktérem v dalším rozvoji environmentálního hnutí. Soukromé podniky podporují aktivity environmentálních organizací finančními příspěvky (Xie, 2009, s. 33). Současný právní rámec však nenabádá podniky k podpoře organizací (Deng, 2006). V roce 1999 byl vyhlášen zákon o dotacích (The Public Donations law), první legální dokument, který reguluje poskytování dotací a definuje základní rámec pro dobročinné finanční příspěvky. Místní čínské podniky však stále nehrají prominentní roli v ekologické správě, podle Úřadu pro rozvoj životního prostředí (2005 in Xie, 2009), stále selhávají v plnění svých povinností k ochraně životního prostředí. Na druhé straně zahraniční společnosti více spolupracují s místními komunitami, zabývající se environmentální ochranou (Turner, 2003). V Mnghaji jsou mezinárodní podniky nápomocní při organizování environmentální výchovy ve společnosti (Zhou, 2004 in Xie 2009), zlepšují si tak svou pozici v oblasti ve společnosti, čínské organizace takovou iniciativu často nemají (Xie, 2009, s. 34).

3.1.6 Zapojení obyvatel do činnosti organizací

S otázkou ochrany životního prostředí, aktivitami environmentálních organizací také přímo souvisí zapojení obyvatel do těchto akcí (Obrázek 3). Se vzrůstající životní úroveň obyvatel se v posledních letech začal zvyšovat zájem a povdomí také o environmentální problémy. Vzhledem k vzrůstajícímu množství stížností a návštěv v Agenturě environmentální ochrany lze odvodit, že mnoho obyvatel začalo v posledních deseti letech řešit otázky týkající se kvality prostředí, především znečištění vzduchu a vodních toků. Z průzkumu z roku 2005 vyplynulo, že 57 % obyvatel považuje environmentální problémy vážně nebo poměrně vážně. Pouze 23 % vůbec nepovažuje otázku životního prostředí za normální a nemyslí si, že je potřeba nějakých dalších kroků k jejímu zlepšení (Xi & Xu 1999 in Xie, 2009). I když se tato data zdají uspokojivá, zájem čínských obyvatel o globální problémy je poměrně nízký. Je pochopitelné, že obyvatelé trápí nejvíce lokální problémy, znečištění, kterému jsou bezprostředně

vystavování. Jejich zájem a pov domí o globální otázky je velice nízký. Ve stejném pr zkumu 41 % dotázaných nesly-ela o hrozb v podob kyselých de- (Hong, 2005 in Xie, 2009).

I p es zvy-ující se pov domí obyvatel v této otázce, jejich zapojení do projekt envi-ronmentální ochrany je velice nízké. (Hong 2005 in Xie, 2009). Podle dal-ích statistik se ínské obyvatelstvo ú astní environmentálních akcí výhradn , pokud je akce spojena s viditelnými výsledky a výhodami a pokud nezahrnuje ur itou zm nu flivotního stylu (Xie, 2009, s. 26 - 28). Vým na plastových ta-ek za papírové, podílení se na zales ová-ní, dotace environmentálních organizací a projekt nepat í mezi aktivity v t-iny ínské spole nosti.

Obrázek 3 Zapojení veřejnosti do aktivit a financování ochrany životního prostředí.

Zdroj: Minsheng Bank (2005).

3.1.7 Případová studie - Organizace Friends of Nature (FON) a All China Environment Federation (ACEF)

První významnou nevládní environmentální organizací byly v roce 1994 Friends of Nature, jejich založení odstartovalo zakládání dalších ENGO v ín . V dob jejich založení p sobilo na ínské p d pouze dev t ENGO spolu se ty mi studentskými organizacemi (Yang, 2005, s. 43). Organizaci ACEF pat í jiné prvenství. ACEF byla první nevládní environmentální organizace, která úsp -n vedla soudní spory ve veřejném zájmu. Otev-ela tak dve e dal-ím organizacím, které se angaflují v oblasti ínských

soudních lí ení ve veřejném zájmu v otázkách znečištění životního prostředí (Cai, Wen, 2001). Následující kapitola popisuje založení, strukturu a projekty vybraných nevládních environmentálních organizací. Tyto informace byly dostupné především na internetových stránkách organizací.

3.1.7.1 *Založení organizace*

Přátelé přírody (Friends of Nature, FON) jsou nestátní čínskou nevládní environmentální organizací. Organizace byla nejprve založena pod názvem Škola zelené kultury a později pod jménem existující občanské organizace The Academy of Chinese Culture (Ho, 2001, s. 912). Zakladateli organizace byli profesor Liang Congjie (梁从诫), vnuk čínského ideologa a politika Liang Qichaa (1873- 1929), Yang Dongping (杨东平), Liang Xiaoyan (梁晓燕) a Wang Li Xiong (王力雄). Po implementování reformy a otevření se světě po roce 1970, vnovalo pozornost ochraně životního prostředí jen velmi málo čínských občanů. Profesor Liang založil proto z vlastní iniciativy spolu s přáteli podobnou workshop a 9. června roku 1993 založil v pekingském Linglong parku první environmentální organizaci, zabývající se environmentálními problémy země. FON byla oficiálně zaregistrována 31. března 1994 (FON, 2012).

Po téměř dvadesetiletí organizace pracovala na zlepšení informovanosti o nejzávažnějších environmentálních problémech země. V minulosti se její aktivity soustředily především na ochranu ohrožených druhů zvířat (například tibetské antilopy), vzdělávání obyvatel v environmentálních otázkách organizováním různých táborů a polních prací. Hlavním úkolem však bylo vzdělávání učitelů a organizování kampaní, publikování brožur, které vedou ke zlepšení informovanosti obyvatel (FON, 2012).

V prvních pěti letech fungování měla organizace dva zásadní případy. Jednalo se o ochranu tibetské antilopy a langura čínského, jednoho z nejohroženějších druhů langura, žijícího na severu provincie Yunnan. V roce 1995 místní vláda rozhodla o vykáčení sta kilometrů čtverečních lesa kvůli zisku. Území, která měla být vykáčena, byla domovem právě tibetské antilopy. Po upozornění fotografa na tento případ, se FON vložila do pokusu o záchranu území obývané antilopou. Díky zásahu profesora Lianga došlo k přesměrování vládních financí do oblasti Deqinu a nemuselo dojít k vykáčení lesa. Rapidní úbytek antilopy tibetské pokračoval v následujících letech kvůli ilegálnímu obchodu. Liang napsal výzvu také tehdejšímu britskému premiérovi Tony Blairovi,

aby ho informoval o ilegálním obchodu, který přes Evropu probíhal. Zájem a povědomí o antilopách se dostaly k široké veřejnosti. (Wu, 2013, s. 25)

V posledních letech se organizace nejvíce upíná na současné problémy způsobené především rapidní urbanizací. Kampaně se zaměřují především na snížení oxidu uhličitého, environmentální vzdělávání obyvatel, zlepšení dopravního systému. Jejich největším zájmem je najít cestu ke zlepšení kvality ovzdušnění v městských oblastech (FON, 2012).

Organizace ACEF (All China Environment Federation) je celostátní nezisková organizace v oblasti životního prostředí. Organizace je podporována čínskou vládou. Byla založena 22. dubna roku 2005, zaregistrována pod Ministerstvem vnitra a spravována Ministerstvem ochrany životního prostředí. Hlavním cílem organizace ACEF je sloužit jako most mezi vládou a veřejností v implementování strategií udržitelného rozvoje, ochrana občanských práv v otázce životního prostředí a dosažení národních cílů v otázkách ochrany životního prostředí a rozvoje (ACEF, 2013). Mezi roky 2009 a 2012 byla organizace ACEF žalobcem v 6 soudních sporech proti znečišťovatelům životního prostředí u vlády (Cai, Wen, 2001, s. 40). ACEF také podnítil rozhodnutí Lidového shromáždění v Guiyangu, které v roce 2010 přijalo Nařízení pro zlepšení ekologické situace ve městě Guiyang (贵阳市促进生态文明建设条例 guìyáng shì cùjìn shēngtài wénmíng jiànshè tiáolì,). Podobná ustanovení byla později přijata také ve Wuxi, Yuxi, Kunmingu a na Hainanu. Nová ustanovení umožnila nejen státnímu žalobci, správním orgánům a institucím pro úrodných rezervací, aby se mohly podílet na řešení problémů. Nově také právnickým osobám, nevládním environmentálním organizacím a občanům, kteří se angažují v ochraně životního prostředí (Cai, Wen, 2001, s. 40).

Základními cíli organizace ACEF je organizace a upevnění občanských organizací, které by mohly podpořit účast široké veřejnosti v akcích na ochranu životního prostředí a udržitelného rozvoje. Dalším bodem je podpora sociálního dohledu a ochrana environmentálních práv veřejnosti, asistence vlád při dosahování národních cílů ochrany životního prostředí. V neposlední řadě také prostřednictvím mezinárodní spolupráce s dalšími zahraničními občanskými organizacemi, agenturami OSN a zahraničními vládami působit k ochraně životního prostředí a udržitelného rozvoje nejen v číně, ale celosvětově (ACEF, 2013).

Při porovnání organizací FON a ACEF je jeden z klíčových rozdílů povaha organizace samotné. Zatímco organizace FON patří mezi nevládní environmentální organiza-

ce, ACEF se řadí mezi vládou organizované nevládní organizace (GONGO). Její úzké spojení s vládou LR se odráží nejen v obsazení vedoucích pozic v organizaci, ale především v činnostech organizace. Zatímco FON se zaměřuje především na vzdělávání obyvatel, organizace ACEF si klade za svůj hlavní cíl právě asistenci vlád při dosahování národních cílů ochrany životního prostředí.

3.1.7.2 *Struktura organizace*

Jádro organizace FON je tvořeno sedmi až devíti členy představenstva, kteří mají nejvyšší pravomoc při rozhodování. Mezi členy patří zakladatelé organizace, volení představitelé mezi zaměstnanci a osoby zvolené Úřadem pro registraci a management. Členové výboru si zvolí svého předsedu a místopředsedu. Pro zvolení nebo odvolání člena výboru je zapotřebí souhlasu nadpoloviční většiny. Výbor si také volí supervizora na stejné funkční období, po které jsou voleni ostatní členové výboru. Supervizor mohl být znovu zvolen (Wu, 2013, s. 26).

Samotná struktura organizace prošla zásadní změnou v roce 2004. V čina nevládních organizací se opírá o jednu silnou vůdčí osobnost, jejímž odstoupením selhalo organizace přerodu celého systému. Jak uvádí Schwartz, v případě Pátel přirody vůdčí osobnost profesora Lianga umožnila menší tlak vlády na organizaci, lepší dostupnost dotací z úiny i zahraničí. (Schwartz, 2004, s. 39). Pro další fungování organizace byl však zapotřebí spíše kvalifikovaný personál, pelivý management, než další silná osobnost s politickým vlivem (Yang, 2005). V minulosti byl prezident v centru organizace a další skupiny operovaly v různých programech.

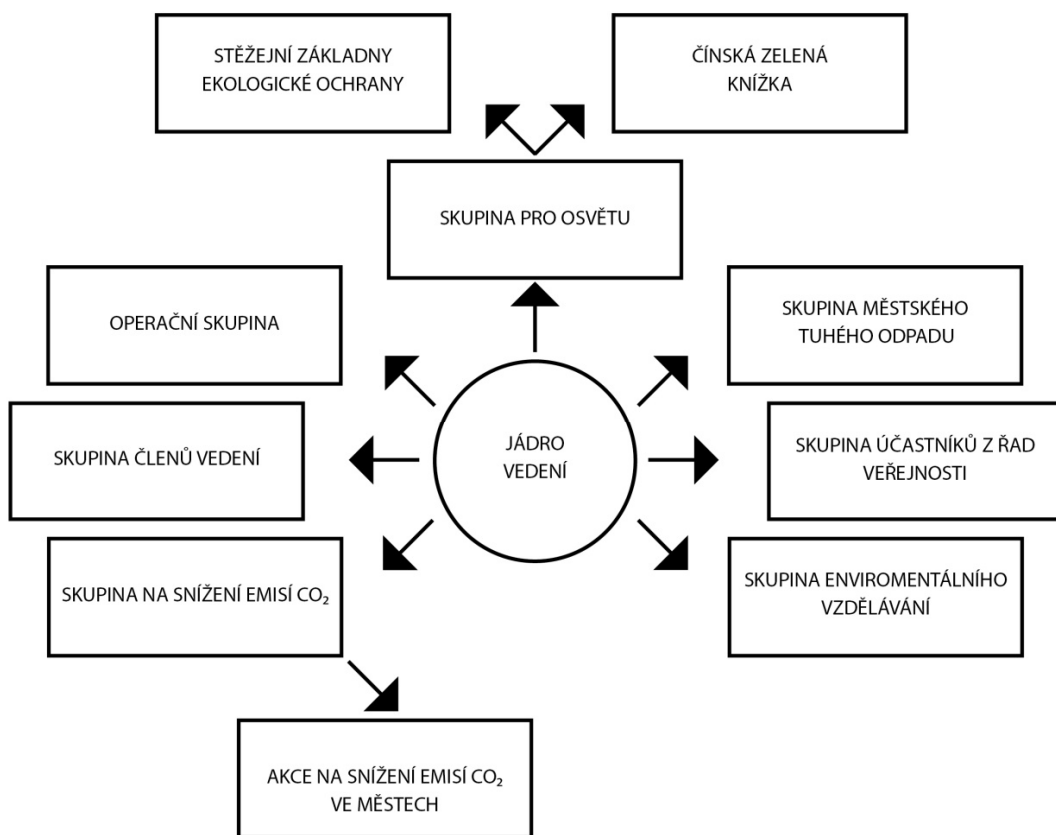
V roce 2000 nastaly změny v organizaci, dříve byl kladen především na pelivý systém managementu organizace. Byly ustanoveny tři oblasti, ve kterých se aplikovaly cíle organizace: motivace pro zlepšení chování ve společnosti v environmentálních otázkách, spolupráce a podpora místního orgánu ochrany životního prostředí a obhajoba ve stejné environmentální politiky. Tyto cíle mělo na starosti celkem 5 oddělení: oddělení výzkumu a vývoje, oddělení vývoje a spolupráce, oddělení komunikace s veřejností, oddělení vzdělání a aktivit a oddělení administrativy a financí (Wu, 2013, s. 29). V roce 2007 odstoupil Liang z jádra organizace do pozice čestného předsedy a snížil se počet členů výboru ze 40 osob na 17. Nyní jádro organizace tvoří editel, zástupce editela, předseda, místopředseda, výkonný předseda a konzultant projektů. Podle nejnovějších

informací je nyní program organizace prováděn dle dílčími skupinami pracovníků (Obrázek 4). Součástí organizace je také skupina dobrovolníků.

Vedení organizace ACEF je tvořeno předsedou, generálním tajemníkem a představenstvem. Hlavou organizace je předseda, doktor Song Jian, který je bývalým členem státní rady, místopředsedou výboru čínské lidové politické konzultativní konference (CPPCC, 中国人民政治协商会议 *zhōngguó rénmín zhèngzhì xiéshāng huìyì quánguó weiyuanhui*) a předsedou čínské technické akademie (CAE, 中国工程院 *zhōngguó gōngchéngyuàn*). Dalším vedoucím pracovníkem je generální tajemník Zeng Xiaodong, bývalý náměstek Státní správy ochrany životního prostředí (SEPA, 国家环境保护总局 *guójiā huánjìng bǎohù zǔjú*). Představenstvo organizace je tvořeno současnými nebo bývalými vedoucími pracovníky z administrativy a úředníky z Vlády, CPPCC a vlády, zástupci environmentálních organizací, slavnými experty, profesory a dalšími známými osobnostmi. Součástí jsou také zástupci z Hongkongu, Macaa, Taiwanu a jednotlivci, kteří se významně zasloužili o ochranu životního prostředí (ACEF, 2012).

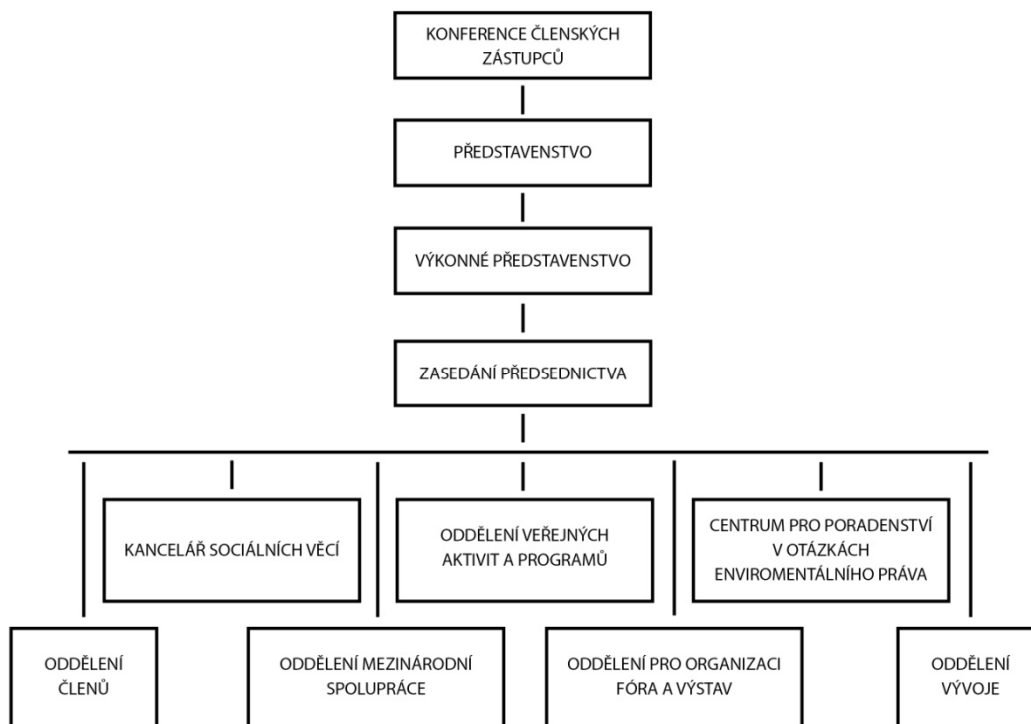
Podle stránek organizace ACEF (2013) se členem organizace může stát každý se zájmem o ochranu životního prostředí a udržitelného rozvoje, každá organizace i podnik, které nejsou znečišťovateli životního prostředí a v tomto směru mají dobrou pověst. Některé zprávy však upozorňují, že právě mezi členy organizace ACEF jsou podniky, které významně znečišťují životní prostředí (Chinadaily, 2013). Struktura organizace se nadále dle 7 oddílů (Obrázek 5).

Organizace zaměstnává 73 pracovníků, včetně 39 členů komunistické vlády, 1 doktorského pracovníka, 30 magisterských a 36 vysokoškolských pracovníků. Průměrný věk zaměstnanců je 31,4 let. Mezi členy se nachází více než 40 ministerských pracovníků a více než 155 náměstků ministra (ACEF, 2012).

Obrázek 4: Struktura organizace FON

Zdroj: Wu (2013).

Obrázek 5: Struktura organizace ACEF

Zdroj: ACEF (2013).

3.1.7.3 Hlavní projekty organizace

1, FON:

A, Program environmentálního vzdělávání (*The Environmental Education Van Program*)

Program environmentálního vzdělávání byl zahájen roku 1999. Jeho hlavním cílem bylo poselství ochrany životního prostředí také do rurálních oblastí napříč celou říčnínou. V rámci programu došlo k organizaci workshop, letních zimních tábor. Poselství akcí bylo šásit semínko environmentálního povdomí do srdcí ínských d tít, flijících p edev-ím v rurálních oblastechõ (Jewell, 2009).

B, Projekt lep-ího životního prostředí (*The Better Environmental Scheme*)

SHELL sponzoruje studenty v designu a realizování projekt na ochranu životního prostředí. Vít zné projekty se soust edí p edev-ím na záchranu zví at, recyklaci, výsadbu strom , t íd ní odpad a zne i-t ní vody (Jewell, 2009).

C, Projekt na záchranu antilopy tibetské

Antilopa tibetská, nazývaná také *iru*, je gazelám podobná antilopa flující na tibetské náhorní plošině v západní Číně. Patří mezi ohrožené druhy zvířat, je zabíjena a stahována z kůže pro její vzácnou vlnu (tzv. *šáh-tú*). Kůže vyrobená z vlny antilopy tibetské je vzácná a jeho cena se vyvíjela v roce 2009 až ke 25 000 USD (Jewell, 2009). Cenou za tento kůže je však vymírání flivového druhu. V čínské tradici se také vyvíjí prášek získaný z rohů samců antilopy. Některým bylo v minulosti zabito v pastech s pytláky, nejznámější z nich byl Sonam Dorje (šhrdina *iru*). Aby byl lov antilopy zastaven, je však zapotřebí mezinárodní podpora. Antilopa tibetská je chráněný druh jak v Číně, tak v Indii. Jejím lovu však nebrání ani mezinárodní smlouvy. Jak dodává profesor Liang, dokud bude stálá poptávka po vlně antilopy, k zastavení pytláctví nedojde (Jewell, 2009).

D, Společná výzkumná skupina čínské občanské společnosti o změně klimatu (*China's Civil Society Joint-Research Group on Climate Change*)

V roce 2010 se konala jednání Společnosti národů o změně klimatu v Tianjinu. Více než 60 občanských organizací společně spolupracovalo během jednání a demonstrovalo, jak čínská občanská společnost řeší problematiku změny klimatu v Číně. Informace o změně klimatu sdílí FON prostřednictvím blogů, emailových adres tzv. *šChina Environmental NGO - line* (Jewell, 2009).

E, Pozorování ptactva

Prátele přírody mají v číně první skupinu na pozorování ptactva v Číně. Pozorování ptactva začalo na přelomu 20. století v Evropě a rychle se tento fenomén rozšířil do Ameriky. V Číně však patřilo pozorování ptáků výlučně mezi zálibní činnosti ornitologů. FON zorganizovala první pozorování v roce 1996 a otevřela tak lidem další cesty, jak proniknout do přírody. Činnost skupiny byla později dokonce rozšířena o sérii ornitologických přednášek a pomoc při výzkumech (Jewell, 2009).

2, ACEF:

A, Projekt na snížení spotřeby energie, úspory energie a k redukci emisí CO₂ v domácnostech Pekingu (*Demonstration Project on Household Less Power Consumption and Energy Saving to Reduce Carbon Emission in Beijing*)

Projekt byl schválen roku 2010. Jeho hlavním úkolem bylo snížení spotřeby energie. Zahrnoval 10 000 domácností (celkem 30 000 obyvatel). Projekt měl také zlepšit povědomí obyvatel o dopadu emisí CO₂ na životní prostředí, globální oteplování a vybudovat mezi obyvateli úsporný způsob života (ACEF, 2013). Podle dostupných informací bylo díky projektu dosaženo snížení spotřeby energie v 10 000 domácnostech o více než 1 KWh (tedy přibližně 50 tun CO₂).

B, Program Eko-turistiky (*Eco-tourist Region Programme*)

Program je spoluorganizován Asociací cestovního ruchu, byl zahájen 19. června 2010. Cílem programu podpora ekoturismu, sociálního pokroku, environmentální ochrany a provádění strategií udržitelného rozvoje ve všech turistických destinacích. V rámci programu je podpora snížení emisí CO₂ v domácnostech a cestovním ruchu. (ACEF, 2013).

C, Fórum o životním prostředí a rozvoji - FED (*Forum on Environment and Development*)

FED je celostátní summit, který jednou ročně organizuje ACEF a pořádá MEP. Cílem summitu je podpora strategií udržitelného rozvoje a dosažení národních cílů v oblasti životního prostředí a rozvoje. Podle nejnovějších informací bylo zatím zorganizováno sedm zasedání summitu na sedm různých témat. Po skonění summitu byla vláda předložena doporučení, která měla podle ACEF dalekosáhlý vliv na ochranu životního prostředí jak v ČR, tak v zahraničí (ACEF, 2013).

D, Program na ochranu environmentálních práv ve veřejnosti - UNDEF (*Protecting the Environmental Rights and Justice of the Public*)

Projekt na ochranu environmentálních práv a spravedlnosti pro veřejnost začal 1. ledna 2011. Cílem projektu bylo povědomí obyvatel o životním prostředí mezi obyvateli ČR a ochrana práv veřejnosti na život v neznečištěném životním prostředí (ACEF, 2013).

3.1.7.4 *Shrnutí:*

Organizace Friends of Nature a All China Environment Federation patří mezi nejznámější environmentální organizace v čínské lidové republice. Zatímco Friends of Nature byla jako vůbec první environmentální organizace založena již v roce 1994, ACEF patří k relativně nedávno založeným organizacím. Organizace FON byla nejprve založena pod jiným názvem, právě aby obešla striktní vládní nařízení. Brzy však získala slávu pod názvem Friends of Nature a obdržela také jistou míru autonomie, dnes má vlastní finanční administrativu a úřet (Hu, 2000, s. 166 - 7). ACEF na druhou stranu patří mezi tzv. GONGO, vládou založené a podporované nevládní organizace. Díky tomu udržuje ACEF silný vztah s vládou, těší se podpoře Ministerstva ochrany životního prostředí a předních čínských médií. Jak uvádí na svých stránkách (ACEF, 2013), má ve svých řadách také řadu odborníků v oblasti práva, ekonomie i ekologické odborníky. Mezi vládou organizovanými nevládními organizacemi je podle některých zdrojů problém právním nedostatkem kvalifikovaného personálu. Vedoucí pozice v těchto organizacích obsazují bývalí vládní úředníci s nedostatkem zapálení nebo zkušeností v environmentálních otázkách. Organizace FON se také mohla opírat o velkou ikonu, charismatického vůdce s dobrou pozicí ve společnosti Liang Congjeho, po jehož odchodu musela změnit management celá organizace. Má také silnou základnu dobrovolníků. Mezi členy organizace ACEF patří velké čínské podniky, jako jsou BOE Technology Group Co., Ltd., China National Petroleum Corporation, China International Engineering Consulting Corporation, Qingdao Haier Co., Ltd.,. Organizaci však bývá podle některých internetových zdrojů vytýkáno, že mezi své oficiální členy přijala i podniky, které znečišťují životní prostředí.

Obě environmentální organizace vedou mnoho projektů ke zlepšení situace životního prostředí. FON se v minulosti zaměřovala mimo jiné na ochranu ohrožených druhů živočichů. Dnes je to především osvětla, edukační činnost a vzdělávání veřejnosti v environmentálních otázkách. Organizace ACEF je poradním orgánem vlády v otázkách ochrany životního prostředí, organizuje každoroční konference o udržitelném rozvoji a soustředí se především na poskytování právního poradenství v environmentálních otázkách. Obě tyto nevládní organizace se nyní těší silné pozici a mají každá své prvenství jako první environmentální organizace v ČLR a první organizace, která vedla soudní spory.

ZÁV R

Plen ní řivotního prost edí není pouze doménou environmentální historie ínského národa. V posledních desetiletích se v–ak degradace řivotního prost edí za ala podepisovat nejen na kvalit , ale také na délce řivota obyvatel íny. Pomalými kroky se tak pod autoritativní ínskou vládou za al postupn formovat environmentální aktivismus, v n mfl hrají nevládní environmentální organizace klí ovou roli.

Tato bakalá ská práce má popisný charakter a jako hlavní cíl si vyty ila zkoumání nevládních environmentálních organizací v LR. Pro komplexní náhled na utvá ení environmentálních organizací v ín jsem považovala za adekvátní uvést kulturní kontext, ve kterém organizace vznikaly. B hem historie byla ínská spole nost ízena tradicemi a zako enými asijskými filosofiemi, které se podílely na utvá ení p edstav a postoj obyvatel íny. Pro lep–í pochopení specifických charakteristik ínských nevládních organizací je tato ást jedním z vodítek stejn jako popis vývoje environmentální politiky.

ínské ENGO jsou stále tém v embryonálním vývoji a o své místo na slunci musí bojovat. P ínsá pravidla pro registraci organizací, která slouží vlád k její kontrole, m ly za následek také –iroké spektrum organizací, které v ín p sobí. ínské ENGO se objevují v mnoha podobách od registrovaných nevládních organizací, neziskových podnik , nezaregistrovaných dobrovolnických organizací, skupin p sobících na webových stránkách, univerzitních výzkumných institut po vládou organizované nevládní organizace (GONGO). N kte í auto i (Cooper, 2006) rozd lují organizace na GONGO, semi-GONGO, obchodní GONGO, pracovní GONGO a underground GONGO. Jejich klasifikace je tedy velice pestrá. ínské ENGO nespl ují v–echny body definic nevládních organizací, které byly publikovány západními autory. Mezi n které m flme nap íklad jmenovat svobodu projevu, dobrovolnou ú ast, spolupráce s kvalifikovanou profesionální komunitou i nezávislost na vlád . Jednou z ínských specifík je práv existence vládou organizovaných nevládních organizací. Svázání s vládou nemusí být v–ak v ínském kontextu vnímáno pouze negativn , vychází z n ho ada pozitiv v etn toho nejd lefit j–ho, mofnosti podílení se na ínské environmentální politice. Dal–í polofku, která ínské ENGO odli–uje od západních nevládních organizací, je také zp sob vedení kampaní. V západních zemích jsou b flné protesty proti ín m, které jednájí v rozporu s ochranou řivotního prost edí. Tyto protesty se mnohdy zm ní v otev ené demonstrace proti rozhodnutí vlády a v n kterých zemích vedly také k pádu reffimu sa-

motného. Čínská vláda si je tohoto nebezpečí v domácnosti a činnost organizací kontroluje skrze nařízení k jejich registraci.

Čínské environmentální organizace si na rozdíl od těch západních jako hlavní strategii vytyčily edukaci činností a řízení environmentální osvěty obyvatelů. Mezi požadované akce organizací patří namísto demonstrací různé činnosti, jako jsou sběr odpadu či sázení stromů. Pro fungování v čínském prostředí si čínské ENGO vytvořily mnohé strategie, aby obešly limitující nařízení k jejich registraci a kontrole. V čínském prostředí je nezbytná role šguanxiů, které ve větší míře využívají všechny čínské organizace při komunikaci s vládou. Většina ENGO v Číně vznikala pod vedením charismatické vůdčí osoby se silnou pozicí ve společnosti. Později se na některých organizacích (např. FON) podařilo zavést kvalitní systém managementu.

Ve své práci vycházím převážně z anglicky psaných publikací a článků, ve kterých byla ENGO vytýkána jejich vazba s vládou a vedení kampaní. Autoři se velice kriticky vyjadřovali právě k antropocentrickému, utilitárnímu pohledu obyvatelů na životní prostředí. Právě tento náhled vnímají jako největší problém nejen při spolupráci čínských a západních organizací, ale především při ochraně přírody samotné. Mnozí také upozorují na jiné vymezení pojmu životního prostředí v čínském jazyce.

Myslím si, že v otázce ochrany životního prostředí v Číně se stává platné jedno z čínských řízení, které znovu oprávil Deng Xiaoping: "Nezáleží na tom, zda je kočka černá, nebo bílá, hlavně chytá myši". Čínský přístup k přírodě je sice téměř výlučně antropocentrický. Nevládní environmentální organizace si mohou stále zasloužit označení šnevládní a v čínském systému šguanxiů mnozí spatřují pouze korupci. Ale důležitým faktem zde zůstává, že čínské ENGO dělají také ve spolupráci s vládou LR postupné kroky ke zlepšení environmentální situace a ochrany životního prostředí v Číně.

RESUMÉ

The rapid economic growth and massive Chinese population are two of the attributes which contributed to the present environmental situation in China. With continuity in environmental problems of the country, a Chinese environmental movement began to form. This bachelor thesis deals with non-governmental organizations which create the foundational stones of Chinese environmental activism.

The thesis introduces the environmental situation of the People's Republic of China and its cultural environments, where the environmental activism has risen. It describes the foundation of non-governmental organizations, its types, and its limitations of working in the Chinese environs. This thesis is concerned with the specific characteristics of Chinese ENGO which differ from Western non-governmental organisations.

The Chinese government enabled the foundation of non-governmental organizations. However, it strictly enforced their system of monitoring. Despite that fact, Chinese non-governmental organizations created the strategies to operate in the People's Republic of China.

Keywords: China, environmental activism, non-governmental environmental organisations, environmental protection

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ACEF. Report on environmental NGOs, internal report. *All China Environment Federation*. 2006.

ALBERT, E. China's Environmental Crisis. *Council on Foreign Relation* [online]. 2016 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.cfr.org/china/chinas-environmental-crisis/p12608>

ALFORD, W. a Y. SHEN. Limits of the Law in Addressing China's Environmental Dilemma. *Stanford Environmental Law Journal*. 1997, **16**(1), 125-148.

AMES, Roger T. a J. Baird CALLICOTT (eds.). *Nature in Asian traditions of thought: essays in environmental philosophy*. Albany: State University of New York Press, 1989. SUNY Series in Philosophy and Biology. ISBN 0887069509.

ANTHONY MCGREW (EDITOR) a Open University). CHRISTOPHER BROOK (EDITOR. *The Asia-Pacific in the new world order: a Pacific community?*. London: Routledge, 1998. ISBN 9780415172721.

BACHNER, B. Pollution in the People's Republic of China: An Analysis of the Enforcement of Environmental Law. *Colorado Journal of International Environmental Law and Policy*. 1996, **7**(2), 372-408.

BEYER, S. Environmental Law and Policy in the People's Republic of China. *Chinese Journal of International Law* [online]. 2006, **5**(1), 185-211 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://chinesejil.oxfordjournals.org/cgi/doi/10.1093/chinesejil/jmk002>

CAI, Shouqiu a Lizhao WEN. ENVIRONMENTAL REVIEWS AND CASE STUDIES: Latest Developments in Chinese Environmental Law. *Environmental Practice* [online]. 2013, **15**(03), 339-349 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: http://www.journals.cambridge.org/abstract_S1466046613000239

COOPER, Caroline M. This is Our Way In: The Civil Society of Environmental NGOs in South-West China 1. *Government and Opposition* [online]. 2006, **41**(1), 109-136 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1477-7053.2006.00173.x>

DASGUPTA, Susmita a David WHEELER. Citizens Complaints as Environmental Indicators: Evidence from China. *Policy Research Working Paper*. Washington, D.C.: The World Bank.

DENG, Gang (ed.). A preliminary analysis of the NGO survey. In: WANG, Ming. *Research on NGOs in China: zhongguo NGO Yanjiu*. 43. Beijing: UNCRD Research Report Series, 2001.

DENG, Gang. *Two development paths of environmental NGOs* [online]. [cit. 2015-11-04]. Dostupné z: www.ngo.org.cn

ECONOMY, Elizabeth C. China's Environmental Challenge: Political, Social and Economic Implications. *Council on Foreign Relations*. [online]. 2003 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.cfr.org/china/chinas-environmental-challenge-political-social-economic-implications/p5573>

ECONOMY, Elizabeth C. The Great Leap Backward. *Foreign Affairs* [online]. 2007 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://www.foreignaffairs.org/20070901faessay86503/elizabeth-c-economy/the-great-leap-backward.html>

ELVIN, Mark. *The retreat of the elephants: an environmental history of China*. New Haven, Conn: Yale University Press, 2006. ISBN 9780300119930.

FRIENDS OF NATURE. 1999 Survey on Environmental Reporting in Chinese Newspapers. *Friends of Nature*. Beijing, 2000.

FU, Tao (ed.). China`s environmental NGOs - prosperity in participating environmental governance. In: ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT RESEARCH CENTER. *China Environment Development Review*. Beijing: Social Sciences Documentation Publishing House, 2004.

GARDNER, Gerald T. a Paul C. STERN. *Environmental problems and human behavior*. Boston: Allyn and Bacon, c1996. ISBN 0205156053.

GERALD T. GARDNER, PAUL C. STERN., Gerald T. Gardner, Paul C. Stern. *Environmental problems and human behavior*. 2nd ed. Boston, MA: Pearson Custom Pub, 2002. ISBN 9780536686336.

HARRIS, P. G. Environmental Perspectives and Behavior in China: Synopsis and Bibliography. *Environment and Behavior* [online]. 2006, **38**(1), 5-21 [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: <http://eab.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/0013916505280087>

HARRIS, Paul G. 'Getting Rich Is Glorious': Environmental Values in the People's Republic of China. *Environmental Values* [online]. 2004, **13**(2), 145-165 [cit. 2016-04-03].

Dostupné z: <http://openurl.ingenta.com/content/xref?genre=article&issn=0963-2719&volume=13&issue=2&spage=145>

HARRIS, Richard B. Approaches to Conserving Vulnerable Wildlife in China: Does the Colour of Cat Matter - if it Catches Mice? *Environmental Values* [online]. 1996, **5**(4), 303-334 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://openurl.ingenta.com/content/xref?genre=article&issn=0963-2719&volume=5&issue=4&spage=303>

HO, Peter. Greening Without Conflict? Environmentalism, NGOs and Civil Society in China. *Development and Change* [online]. 2001, **32**(5), 893-921 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/1467-7660.00231>

HORÁLEK, Adam a Pavel PTÁ EK. *Vybraná témata z geografie sou asné íny*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 9788021066472.

CHEN, Gang. *Politics of China's environmental protection: problems and progress*. Hackensack, NJ: World Scientific, c2009. Series on contemporary China. ISBN 9789812838698.

CHINADAILY. The ACEF needs to clean house. *Chinadaily* [online]. 2013 [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: http://www.chinadaily.com.cn/opinion/2013-07/03/content_16719633.htm

JEWELL, Wendy. Dr. Liang Congjie and Friends of Nature. *EARTHKEEPER HERO* [online]. [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://myhero.com/hero.asp?hero=FON>

JING, Jun a (eds.). Environmental Protest in Rural China. In: PERRY, E. a M. SELDEN. *Chinese Society: Change, Conflict and Resistance*. London: Routledge, 2000, s. 60-143.

JORDAN, Lisa a Peter van. TUIJL. *NGO accountability: politics, principles and innovations*. Sterling, VA: Earthscan, 2006. ISBN 9781844073689.

KAHN, Joseph a Jim YARDLEY. As China Roars, Pollution Reaches Deadly Extremes. *The New York Times* [online]. 2007 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2007/08/26/world/asia/26china.html>

KANG, Xiaoguang a Feng LI. NGO Governance in China: Achievements and Dilemmas. In: JORDAN, Lisa a Peter van TUIJL. *NGO accountability: politics, principles and innovations*. Sterling, VA: Earthscan, 2006. ISBN 9781844073689.

KNUP, Elizabeth. Environmental NGOs in China: An Overview. *China Environmental Series*. Environmental Change and Security Program, 1997, **1**, 9-15.

LI, H. a (eds.). Some Thoughts on Confucianism and Ecofeminism. In: TUCKER, Mary Evelyn a John BERTHRONG. *Confucianism and Ecology The Interrelation of Heaven, Earth, and Humans*. Cambridge: Harward University Press, 1998, s. 293-307. ISBN 978-0945454168.

LIANG, Congjie. a Dongping. YANG. *The China environment yearbook (2005): crisis and breakthrough of China's environment*. Boston: Brill, 2007, lix, 437 p. ISBN 9004156364.

LIU, Qiushi a Ming WANG. Analyzing China's NGO Development System. *The China Nonprofit Review* [online]. 2009, **1**(1), 5-35 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://booksandjournals.brillonline.com/content/journals/10.1163/187651409x412705>

LO, Carlos Wing Hung a Sai Wing LEUNG. Environmental Agency and Public Opinion in Guangzhou: The Limits of a Popular Approach to Environmental Governance. *The China Quarterly* [online]. 2000, **163**, 677- [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: http://www.journals.cambridge.org/abstract_S0305741000014612

MA, Jun. *China's water crisis: Zhongguo shui weiji*. Norwalk, CT: EastBridge, c2004. ISBN 18-919-3627-1.

MA, Xiaoying a Leonard. ORTOLANO. *Environmental regulation in China: institutions, enforcement, and compliance*. Lanham: Rowman & Littlefield, c2000. ISBN 0847693996.

MCKIRDY, Euan. China's online users more than double entire U.S. population. *CNN* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2015/02/03/world/china-internet-growth-2014/>

MEJTLOVÁ, Tereza. *ínská podnikatelská kultura, korupce vs. guanxi*. Praha, 2006. Magisterská práce. Univerzita Karlova v Praze.

MINSHENG BANK. *Survey on Chinese individuals`environmental awareness* [online]. 2005 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: www.most.gov.cn/gnwkjdt/200606/t20060605_33766.htm

OECD. Working Party on Environmental Performance. *Environmental Performance Review of China* [online]. 2006, **9** [cit. 2015-05-18]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/env/country-reviews/reviewingenvironmentalperformance.htm>

PONTING, Clive. *A new green history of the world: the environment and the collapse of great civilizations*. Rev. ed. New York: Penguin Books, 2007. ISBN 0143038982.

PRASO 会团体登记管理条例: (*Regulation on Registration and Administration of Social Organizations*). In: . China: State Council of the People's Republic of China, 1998. Dostupné také z: <http://www.cecc.gov/resources/legal-provisions/regulations-on-the-registration-and-management-of-social-organizations>

ROSS, Lester. The Politics of Environmental Policy in the People's Republic of China. *Policy Studies Journal* [online]. 1992, **20**(4), 628-642 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1541-0072.1992.tb00187.x>

ROY, D. a (eds.). Restructuring Foreign and Defence Policy: The People's Republic of China. In: BROOK, Christopher a Anthony MCGREW. *Asia-Pacific in the New World Order*. London: Routledge, 1998, s. 137-157. ISBN 978-0415172721.

SALAMON, L. M. a H. K. ANHEIER (eds.). Toward a common classification. In: SALAMON, L. M. a H. K. ANHEIER. *Defining the Nonprofit Sector: A Cross - National Analysis*. Manchester: Manchester University Press, 1997.

SCHWARZ, Jonnathan. Environmental NGOs in China: Roles and Limits. *Pacific Affairs*. Research Library, 2004, **77**(1), 1-28.

SMIL, Václav. Barriers to a Sustainable China. In: PIRAGES, D. C. *Building Sustainable Societies: A Blueprint for a Post-industrial World*. Armonk, NY: M. E. Sharpe, 1996, s. 175-187.

THE WORD BANK a SEPA. Cost of pollution in China : economic estimates of physical damages. *The Wod Bank Publications and Reports* [online]. 2007 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://documents.worldbank.org/curated/en/2007/02/7503894/cost-pollution-china-economic-estimates-physical-damages>

TSENG, Elisa. The Environment and the People's Republic of China. In: SOLDEN, Dennis a Brent R. STEEL. *Handbook of Global Environmental Policy and Administration*. Basel: Marcel Dekker, 1999, s. 381-392.

TURNER, Jennifer. Clearing the Air: Human Rights and the Legal Dimensions of China's Environmental Dilemma. *Congressional-Executive Commission on China* [online]. U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE, 2003, , 1-52 [cit. 2016-03-13].

VACKOVÁ, Pavla. *Ochrana životního prostředí v čínské lidové republice*. Karlova Univerzita Praha, 2013. Bakalářská práce. Karlova Univerzita. Vedoucí práce Mgr. Ondřej Klimeš, Ph.D.

VACKOVÁ, Pavla. *Organizace veřejné zprávy v čínské lidové republice*. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce JUDr. Jakub Handrlíca Ph.D, LL.M.

WANG, Ming (ed.). *Case Study on China's NGOs*. Tsinghua University Press, 2000.

WU, Hsiang - Yuan. *In China: The case of Friends of Nature (FON, 自然之友)*. Washington, 2013. Jackson School University of Washington.

XIE, Lei. *Environmental Activism in China*. London: Routledge, 2011.

XIE, Lei. *Environmental activism in China*. New York: Routledge, 2009. ISBN 9780203879139.

XIE, Wenting. NGOs successfully sue polluters under new law in pioneering case. *Global Times* [online]. 2015 [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: <http://www.globaltimes.cn/content/949868.shtml>

YANG, Guobin. Environmental NGOs and Institutional Dynamics in China. *The China Quarterly* [online]. 2005, **181**, 46-66 [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: http://www.journals.cambridge.org/abstract_S0305741005000032

YANG, Guobin. How Do Chinese Civic Associations Respond to the Internet? Findings from a Survey. *The China Quarterly* [online]. 2007, **189**, 122- [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://www.journals.cambridge.org/abstract_S030574100600083X

YANG, Guobin. Weaving a Green Web: The Internet and Environmental Activism in China. *China Environment Series*. 2003, (6), 89-93.

YANG, M. *Gifts, Favors, and Banquets: The Art of Social Relationships in China*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1994.

YANG, X. *Report on Social Development in Shanghai: shanghai shehui fazhan lanpishu*. Shanghai: Social Science Press.

YIMING, LI a DAVID S. WILCOVE. Threats to Vertebrate Species in China and the United States. *BioScience* [online]. 2005, **55**(2), 147- [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: [http://bioscience.oxfordjournals.org/cgi/doi/10.1641/0006-3568\(2005\)055\[0147:TTVSIC\]2.0.CO;2](http://bioscience.oxfordjournals.org/cgi/doi/10.1641/0006-3568(2005)055[0147:TTVSIC]2.0.CO;2)

ZHAO, X. *Fazhong de Huanjing Baohu Shehui Tuanti (Environmental Social Organizations in Development)*. Beijing, 1993. Magisterská diplomová práce. Tsinghua University.

INTERNETOVÉ STRÁNKY

ACEF 中华环保联合会 [online]. 2012 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.acef.com.cn/en/>

All China Environment Federation 中华环保联合会 [online]. 2012 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://www.acef.com.cn/en/>, <http://www.acef.com.cn/index.html>

Environmental Protest in Rural China. *Chinese Society: Change, Conflict and Resistance*. s. 60-143.

Friends of Nature 自然之友 [online]. 2012 [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.fon.org.cn/>

Ministry of Environmental Protection of the People's Republic of China: 中华人民共和国环境保护部 [online]. 2015 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://english.mep.gov.cn/>

WWF China [online]. 2015 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: <http://en.wwfchina.org/>

P ÍLOHA 1

P EKLADY INSTITUCÍ A ZÁKON :

Agentury ochrany životního prostředí (环境保护局 huánjìng b hù jù, *Environmental Protection Agency*)

čínská akademie inženýrství (中国工程院 zh ngguó g ngchéngyuàn, *Chinese Academy of Engineering*)

čínské lidové politické konzultativní konference (中国人民政治协商会议 zh ngguó rénmin zhèngzhì xiésh ng huìyì quanguo weiyuanhui, *Chinese People's Political Consultative Conference- CPPCC*)

Do asná opat ení pro registraci spole enských organizací (社会团体组织登记暂行办法 shèhuì tuánt z zh d ngjì zhàn xíng bànf , *Temporary Measures for the Registration of Social organisations*)

Lesní zákon (1983) (森林法 s nlín f , *Forest Law*)

Ministerstvo ochrany životního prostředí (中华人民共和国 环境保护部 zh nghuá rénmin gònghéguó huánjìng b ohù bù, *Ministry of Environment Protection*)

Ministerstvo pro občanské záležitosti (中华人民共和国民政部 zh nghuá rénmin gònghéguó mínzhèng bù, *Ministry of Civil Affairs*)

Ministerstvo pro vodní zdroje (水利部 shu lì bù, *Ministry of Water Resources*)

Ministerstvo zemědělství (农业部 nóngyè bù, *Ministry of Agriculture*)

Národní agentura na ochranu přírody (国家环境保护局 guóji huánjìng b ohù jù, *National Environment Protection Agency*)

Národní komise pro rozvoj a reformy (国家发展和改革委员会 guóji f zh n hé g igé w iyuánhùi, *National Development and Reform Commission*)

Národní lesnický úřad (国家林业局 Guóji lín yè jù, *State Forestry Administration*)

Nařízení pro registraci a správu spole enských organizací (Regulations on Registration and Administration and of Social Organizations (社会团体登记管理条例 shèhuì tuánt d ngjì gu nl tiáolì , *Regulations on Registration and Administration and of Social Organizations - PRASO*)

Na ízení pro zlepšení ekologické situace (贵阳市促进生态文明建设条例 guìyáng shì cùjìn shēngtài wénmíng jiànshè tiáolì, *Guiyang Improving Ecology Civilization Construction Regulation*)

Sponzorské organizace (业务主管单位 yèwù zhǔguǎndwèi, *Professional Leading Unit, Sponsoring organization*)

Státní správa ochrany životního prostředí (国家环境保护总局 guójiā huánjìng bǎohù zǔngjú, *State Environmental Protection Administration*)

Státní vědecká a technologická komise (中华人民共和国国家科学技术委员会 zhōnghuá rénmín gònghéguó guójiā kē xué jìshù wēiyuánhùi, *State Science and Technology Commission*)

Úřad pro registraci a management (登记管理机关 dēngjì guǎnlǐ jǔguǎn, *Registration and Management Agency*)

Vodní zákon (1988) (水法 shuǐ fǎ, *Water Law*)

Výbor VĚD ochrany životního prostředí a zdroj (全国人民代表大会环境与资源保护委员会 quánguó rénmín dàibiǎo dàihuì huánjìng yǎn zīyuán bǎohù wēiyuánhùi, *National People's Congress Committee on Environment Protection and Resources*)

Zákon na ochranu mořského prostředí (海洋自然保护法 hǎiyáng zìrán bǎohù fǎ, *Marine Environment Protection Law*)

Zákon na ochranu půdy před erozí (1982) (水土保持法 shuǐ tǔ bǎochí fǎ, *Soil and Water Conservation Law*)

Zákon na ochranu volně žijících živočichů (1989) (野生动物保护法 yěshēng wùbǎohù fǎ, *Wildlife Protection Law*)

Zákon o nerostném bohatství (1986) (矿产资源法 kuàngchǎn zīyuán fǎ, *Natural Resources Conservation Law*)

Zákon o ochraně životního prostředí (1989) (环境保护法 huánjìng bǎohù fǎ, *Environmental Protection Law*)

Zákon o pastvinách (1985) (草原法 cǎoyuán fǎ, *Grassland Law*)

Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí (2003) (环境影响评价法 huánjìng yǐngxiǎng píngjià fǎ , *Environmental Impact Assessment Law*)

Zákon o prevenci a regulaci znečištění ovzduší (1987) (大气污染防治法 dàqì wūrǎn fángzhì fǎ , *Air Pollution Prevention and Control Law*)

Zákon o prevenci a regulaci znečištění pevnými odpadními látkami (1997) (固体废物污染环境防治法 gùtǐ fēiwù wūrǎn huánjìng fángzhì fǎ , *Solid Waste Pollution Prevention and Control Law*)

Zákon o prevenci a regulaci znečištění radioaktivními látkami (2003) (放射性污染防治法 fāngshèxìng wūrǎn fángzhì fǎ , *Radioactive Pollution Prevention and Control Law*)

Zákon o prevenci a regulaci znečištění vod (1984) (水污染防治法 shuǐ wūrǎn fángzhì fǎ , *Water Pollution Prevention and Control Law*)

Zákon o prevenci a regulaci znečištění životního prostředí hlukem (1997) (环境噪声污染防治法 Huánjìng zàoshēng wūrǎn fángzhì fǎ , *Noise Pollution Prevention and Control Law*)

Zákon o správě půdy (1986) (土地管理法 tǔdì guǎnlǐ fǎ , *Land Management Law*)